

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto VIII.

Ljubljana, 8. oktobra 1936

Štev. 40.

Izhaja vsak šotrtok. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta šte. 29/1. Poštni predal šte. 345. Račun Pošne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo.

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. — V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov v Ameriki 2 1/2 dolarja. — Naročnino je treba plačati vnaprej. — Za odgovore je priložiti znak.

Prostovoljni davek

Daleč za nami je že poletje, daleč lep solnčni dnevi. Zima je prišla v deželo, in morali smo se marsičesa spomniti, predvsem smo pa morali pogledati v klet, če nam je ostalo še kaj premoga in drv.

To seveda ni pri vseh enako. Marsikdo je stokrat odšel v klet — in stokrat ugotovil, da je prazna. Stokrat bi se lahko zatekel k trgovcu s kurivom, pa bi se prav tolikokrat vrnil praznih rok, zakaj današnji dan ne da nihče več na upanje. Denarja pa ti reveži nimajo... Se drv si ne morejo kupiti, obleči ne morejo ne sebe ne otrok, obuti kakopak tudi ne.

Tako je pač. Mnogi se že vesele smučanja, mnogi sanjajo o novih oblekah, premnogi pa premišlujejo, a še vendar ne morejo domisliti, kako bi pretolkli zimo s svojo bomo deca vred. Pogledimo malo v predmestja; denimo v ljubljanska predmestja, pa tudi v sami beli Ljubljani ne bo drugače. Našli bomo premnogo ljudi, ki ne zaslužijo ničesar, ki nimajo skorje kruha in ki so obsojeni, da sprejmejo iz dobrih rok pomoč zase in za svojo deca.

Sneg se je že vsul, zlasti ponoči je prav hladno... Na vogalu boš srečal otroka, ki bo iztezel roko in prosil milostine.

Pred nekaj dnevi sem srečal pred vrati javne kuhinje siromašno dekletce. Drhtela je po vsem životu, mraz ji je stresal vse ude... Bosopeta je iztezala desnico, a le redki so bili, ki so ji stisnili pol dinarja v roko, še redkejši, ki so ji darovali dinar. Videl sem jo prvi dan, srečal sem jo drugi dan, potlej je ni bilo več. Premraz je postalo. Premraz celo otroku, ki mu je mati bolna, in ki mora prositi...

Pa ne samo ta otrok, ne samo ta neboljena sirota... Joj, koliko jih je še po cestah, koliko iztegnjenih velih in košenih desnic...

Nedavno je potrkalo na moja vrata drobno dekletce. Z bratcem je prišla. Njej je bilo morda kakšnih deset let, bledikavemu fantiču morda enajst. Pozdravila sta me, potlej mi je pa dekletce izročilo listek papirja, popisan z okorno roko:

Spoštovana milostiva,
Ponižno jih prosim, ako mi morete podariti kakšno malenkost, bodisi v živilih ali če je mogoče v denarju, da bom mogla otrokom kupiti za jesti, ker nimamo nobene stvari. Prosim naj se usmilijo uboge družine. Milostiva, prosimo ponižno, če imajo mogoče katero staro odejo, ker smo v slabi baraki, nas zebe, ker nimamo nobene odeje, posebno zdaj, nimamo nobenih stvari za odeti nas zebe. Prosim, usmilite se nas in nam pomagajte.
Bog plačaj stotero!

Stvar me je zanimala. Povprašal sem to in ono, pa mi je dekletce med drugim povedalo, da je oče bolan, da leži z želodčno rano v bolnišnici... Doma, v baraki, ki vanjo od vseh strani pih, je ostala mati s štirimi otroki. Z njima, s triletnim bratcem in z enim, ki mu je komaj osemnajst mesecev.

Revsčina! Oče leži z rano na želodcu v bolnišnici, mati ne more pustiti otrok samih, na zaslužek se misliti ne sme. Dva otroka sta šla zdoma, v veliki svet, v Ljubljano, da od dobrih ljudi izprosita nekaj za lačne želodec in nekaj za premražene ude. Prvega dne, to je bilo takrat, ko sta prišla k meni, sta naprosila reči in piši štiri in pol dinarje.

To je samo primer, ki sem se ga pravkar spomnil. Prepričan sem, da bi eleherna gospodinja, ki je ves dan doma in ki mora stokrat na dan odpirati vrata, mogla povedati še marsikaj o tem, mnogo več ko jaz... zdaj, ko so postali dnevi kratki, ki ljudje nimajo več zaslužka, ko pritiska mraz...

Vsi vemo, vsi smo prepričani, da je treba pomagati. Mislim, da ni med nami človeka, ki bi ne hotel prispevati za pomoč onim, ki jim je res treba dati... Važno je le to, kako bomo tem siromakom resnično pomagali, kako bomo to pomoč pravilno organizirali.

Čital sem poziv socialnega urada mestnega magistrata. Magistrat trka na naša dobra srca. Po bišah name-rava zbirati denar, pobirati namerala prostovoljni davek. Po sobah bi ga naj plačevali, po številu nameščenecv po številu poslovnih prostorov in tako dalje.

Zdi se mi, da je ta način nepravilen. Zlasti mislim, da ni prav, pobirati milostino za siromake v obliki nekakšnega davka, najsi bo stokrat prostovoljen. Poznam več ljudi, ki so se odločili, da v tej obliki ne bodo

Razgled po svetu

Herman Wendel in Julij Gömbös

Ob smrti velikega jugoslovanskega prijatelja. — Mož, ki je onemogočil Karlov puč. — Zastoj na španskem. Za frankom in goldinarjem lira in češka krona

Ljubljana, 7. okt.

Skoraj isti dan sta umrla dva moža, ki ju ni sicer prav nič družilo, da ju imenujemo v isti sapi; morda drug drugega niti poznala nista. Nemški publicist Herman Wendel, naš iskreni prijatelj in tolmač naših šeg in običajev, pa tudi političnih bojev in ciljev, je prvi — Julij Gömbös, predsednik ogrske vlade, je drugi.

Malo je Jugoslavija imela na tujem ljudi, ki bi s tolikšno ljubeznijo in s srčno kulturo pisali o njej in njenem narodu kakor pokojni Wendel. Saj je o njej izdal nič manj ko dvanaest knjig! Najbrže je celo med našim izobraženstvom malo vrhov, ki bi tako korenito poznali našo zgodovino in narodoslovje, našo politiko in gospodarske razmere, kakor ta ugledni rajhovski publicist. Pisal je o nas iz globoke notranje potrebe, ker se mu je naše ljudstvo priljubilo in ker se je počutil pri nas kakor v svoji drugi domovini. Če bi pisal samo zaradi denarja, bi bil najbrže obupal; saj mu je knjiga o »Jugoslovansko-evropskih vprašanjih« vrgla komaj 333 inflacijskih mark. (J. Dolenc v »Slovenec«.) Kako rad je imel Balkan, je dokazal tudi s tem, da se je naučil srbohrvaščine in bolgarščine in prepotoval tako rekoč ves naš polotok; pa ne samo enkrat ali dvakrat!

Pokojni Wendel pa tudi sicer ni spadal v vrsto povprečnih Nemcev. Rojen v Metz u Loreni, sredi med priseljenim nemškim uradništvom in vojaštvom in vkoreninjenim francoskim ljudstvom, je vzrasel tako rekoč dvojezično in se je zgodaj naučil ceniti jezik in kulturo svojih sosedov. Tako se je pri vsaki priložnosti zavzemal za zблиžanje med Nemci in Francozi; še celo leta 1916, ko je bilo nevarno le omeniti Francoza, se je upal zapisati: Naj živi nemško-francosko zблиžanje!

priskočili bednim na pomoč, ker jim ne gre v račun, da bi morali plačevati prostovoljen davek.

Po mojem je ta davčna ideja zgrešena. Oglejmo si druge, velike države! Mnogo se utegnemo naučiti od njih — tam drugače zbirajo prostovoljne prispevke v dobrodelne namene. To z davkom ni prav, čeprav je komodno. Tako stvar, tako socialno zbirko je treba organizirati drugače. Miloščina za siromake, pomoč v bedi... vse to je stvar srca, davek pa je preveč diši po dolžnosti. Prostovoljna miloščina in davek sta si različna ko noč in dan. Dovolj za danes; prihodnjč kaj več.

Haka

Jutri 9. oktobra popoldne mineta dve leti, kar je padel od zločinskih krogel v Marseillu kralj Zedinitelj Aleksander I. Prav ob uri njegove smrti bodo njemu in njegovemu velikemu očetu, kralju Petru I. Osvoboditelju, odkrili v Parizu spomenik. Ob tragični obletnici se z jugoslovanskim narodom ves kulturni svet z žalostjo spominja velikega pokojnika. Slava kralju Zedinitelju!

Umrl je na tujem, na Francoskem. Kot emigrant, star šele 52 let. Socialistu mu pod Hitlerjem ni bilo obstanka v domovini. Naj bo našemu dobremu prijatelju lahka tuja zemlja!

Se mlajši, v 50. letu, je umrl v Monakovem predsednik ogrske vlade dr. Julij Gömbös.

Z našega, jugoslovanskega stališča spada pokojnikovo najpomembnejše delo v dobo prvih povojnih let, ko je kot honvedski oficir v vsej naglici zbral nekaj čet in jih vrgel proti cesarju Karlu, ki je bil priletel na Ogrsko, meneč da si bo še najlažje priboril ogrsko krono. Da ni bilo takrat Gömbösa, kdo ve, kako bi se bila končala poslednja habsburška pustolovščina!

Julij Gömbös je bil predsednik ogrske vlade štiri leta in je prvi ogrski ministrski predsednik, ki je umrl v svoji funkciji. Zbolel je bil že pred pol leta za rakom na ledvicah; ker se je pridružila še huda uremija (zastupitev s sečjo), krepkemu možu ni bilo več pomoči.

Pravijo, da ostane ogrska notranja in zunanja politika tudi po Gömbösevi smrti nespremenjena, t. j. naznotraj nacionalistična diktatura z ostjo proti narodnostnim manjšinam in proti skrajnemu, pa tudi zmernemu levicarsstvu, navzven pa prijateljstvo z Italijo in Avstrijo, koketiranje z Nemčijo in hladna zapetost nasproti državam Male antante; os vse te politike je pa zahteva po reviziji mirovni pogodbe.

Ozadije španske revolucije

V »Vremenu« beremo, kaj je pravi vzrok vojaškega upora, ki je rodil sedanjo državljansko vojno na Španskem. Posebni poročevalci uglednega beograjskega dnevnika poročajo namreč s španskega tole:

Pred revolucijo je imela dežela pod orožjem okoli 80.000 mož, med njimi 15.000 oficirjev, tako da je prišel po en častnik že na 4 do 5 vojakov. Nič manj absurdno ni bilo razmerje med oficirskim zborom in generaliteto: saj je štela španska armada 650 aktivnih generalov in 150 vpokojenih, ki so jih vsak trenutek lahko reaktivirali. Tako je prišel torej na vsakih 18 oficirjev ali na 100 mož en general!

Republikanska vlada je hotela odpraviti te vojaške grotesknosti, trčila je pa kajpada ob srdit odpor častniškega zbora in generalitete. Večina španskih oficirjev izhaja iz plemiških in veleposestniških družin; s tem da so se uprli vladnim reformam, so hkratu branili tudi koristi svojega sloja.

Španska armada je sestavljena večinoma iz najemnikov, ker na Španskem pred revolucijo niso poznali obvezne vojaške dolžnosti. Najemniki služijo v armadi po 10 do 20 let in jim je vojaščina stalen poklic. Zato jim seveda ni bilo pogodu, ko so slišali, da misli levčarska vlada omejiti izdatke za vojaštvo in skrediti stalni kader najemnikov, po drugi strani pa uvesti splošno vojaško dolžnost; s tem bi zadela dve muhi na mah: zmanjšala bi vpliv najemniške armade in razbremenila državni proračun. Nezadovoljstvo med najemniki je bila voda na mlin oficirskih računov: na njihov poziv k uporabi so se najemniški vojniki z veseljem odzvali.

Vse drugo je znano.

Boji na španskih bojiščih niso zastali, čeprav že nekaj dni ni

Blagodati
za
občutljivo
kožo

ELIDA
TOALETNA MILA

vidnih uspehov na nobeni strani. Uporniki so bili rešili Alcazar in zavzeli Toledo; peščico vladnih milicnikov, ki se niso o pravem času rešili iz ruševin trdnjave, so z ognjem prisilili, da so se vdali, nato so jih pa postrelili.

Zadnje dni so mnogo pisali o velikopotezni uporniški ofenzivi proti Madridu. Tudi mi smo prejšnji teden zapisali, da ni verjetno, da bi se prestolnica še dolgo držala. Toda vlada je bila v vsej naglici zbrala velika ojačenja in prešla v protinapad. Posrečilo se ji je vsaj, da je ustavila prodiranje upornikov. Ali bo ta njen negativen uspeh trajen, je težko preokovati. Bržčas bo mraz ustavil vojaške operacije, še preden se bo kateri stranki posrečilo izsiliti kakšen večji uspeh.

Devalvacije...

Ko smo se prejšnji teden razgledovali po svetu, smo videli med valutnimi devalvacijami samo Francijo, Holansko in Švico, t. j. tiste tri države evropske celine, ki so do zadnjega čuvala svoj valutni standard v njegovi najčistejši čistini. V teh kratkih dneh od prejšnjega torka sta se pa valutnim revolucionarjem pridružila še Italija in Češkoslovaška; prva z devalvacijo za 41 %, tako da je lira nasproti angleškemu funtu danes na istem kakor leta 1929, t. j. pred devalvacijo funta — Češkoslovaška pa za 16 %.

Vse druge države se trdovratno otepajo očitkov, da bi tudi one mislile na razvrednotenje svojega denarja. Ni dvoma, da mislijo iskreno; ali bo pri njihovih besedah obstalo, je pa druga. Saj so tudi Čehi govorili, da o devalvaciji njihove krone ne more biti govora — pa so jih dogodki kaj hitro prijel za besedo. Pač bi pa skoraj smeli verjeti dr. Schachtu, guvernerju nemške narodne banke, ko je dejal, da Nemci ne poudarjajo na devalvacijsko pot. Kajti med Nemčijo in Francijo pa Holandijo in Švico je velika razlika: ona je dolžniška država, te pa upniške. Z drugimi besedami: Nemci bi kot dolžniki samo izgubili, če bi marko razvrednotili, ker bi morali pač toliko več plačati svojim upnikom.

Za zdaj se zdi zanesljivo le to, da Jugoslavija dinarja ne bo razvrednotila. Seveda bo zato prisiljena preusmeriti svojo zunanjo trgovsko politiko, če noče, da ji države z nižnjo valuto ne izpodmaknejo tal. Observer

Abesinije ni več

Po zasedbi Abesinije z italijanskimi četami se je okupaciji še zmerom trdovratno upiral južno-zahodni del dežele. Tam je imela svoj sedež tako imenovana gorska vlada (po kraju Gore). Zdaj pa poročajo Angleži, da je tudi njene upora konec. Ras Imru, poveljnik te južnozahodne abesinske vojske in predsednik gorske vlade, je sprevidel, da se ne bo mogel več braniti, in je zbežal iz Abesinije. Angleži so mu dovolili zavetišče v svoji koloniji Ugandi.

Devalvacija (razvrednotenje) francoskega franka je povzročila po vsem svetu pravcato revolucijo. Na levi strani sliko vidimo prizor z zgodovinske seje francoske poslanske zbornice, ki je trajala nepretrgano 24 ur. Na predsedniškem odru je ves zamišljen sklonjen Herriot, na skrajni desnici (na stopnicah) stoji Blum. Desna slika je zgovorna priča zmede na londonski borzi po razvrednotenju franka.

Kronika preteklega tedna

Ženski kongres v Dubrovniku

„Ženska, ki stopi v javno življenje, mora ostati res ženska!“
Manifestacija za mir

1. oktobra t. l. se je začel v dubrovniškem gledališču X. kongres mednarodne ženske zveze. Zborovanj se je udeležilo 300 delegatka z vsega sveta, več sto delegatka pa še posebej iz Jugoslavije.

Kongres je otvorila predsednica jugoslovanske ženske zveze ga. Leposlav Petković. Navzočna je bila tudi zastopnica Nj. Vel. kraljice Marije, dvorna dama ga. Grujić in tudi mnogo predstavnikov oblasti. Na kongresu zborujejo velike pobornice ženskega gibanja: predsednica mednarodne ženske zveze lady Aberdeen (Anglija), državna podtajnica v francoskem prosvetnem ministristvu ga. Brunswick, češka senatorka ga. Plaminkova in podpredsednice vseh narodnih ženskih zvez evropskih držav, USA, Kanade, Avstralije, Indije in Perua.

Na prvem javnem delovnem sestanku zveze dne 2. t. m. je predsednica ga. Aberdeen po prečitanih mnogostevilnih brzojavk, došlih zvezi med zasidanjem v Dubrovniku, sporočila zborovalkam, da se je v času od 8. do 16. septembra t. l. vršil v Bruslju veliki mirovni kongres. Takrat je mednarodna ženska zveza sestavila poročilo, ki se končuje z besedami: »Čimprej naj se izvedejo velike mirovne manifestacije. Treba je napraviti enkrat za vselej konec krvavim obračunavanjem; treba je organizirati mir, kakor se organizira vojna.«

Dalje je predsednica prečitala brzojavke, nedavno poslane obema sovražnima taboroma na Španskem, brzojavke, ki izvenevajo v en sam klic po

zaščiti življenja brezmočnih španskih žen, otrok, ujetnikov in talecev.

Letošnji kongres mednarodne ženske zveze, ki hoče predvsem doseči stik med ženskimi svetom iz raznih delov sveta, ne bo mogel prezreti perečih problemov, ki jih mora v času ogorčene borbe med diktaturo in demokracijo hočeš nočeš v veliki meri reševati tudi današnja ženska. Kakšno stališče bodo zavzele zborovalke do problema svetovnega mira, ni težko uganiti, saj so ženske izrazitejša pacifistke ko moški.

Kakšni so cilji v mednarodni zvezi včlanjenih organizacij in preko njih milijonov žensk vsega sveta, je najlepše povedala feministka ga. Brunswickova, ministrica v Blumovi vladi: »Ženske vsega sveta morajo imeti v svojem velikem boju iste cilje. To je, ženske moramo pomagati svojim vladam, kakor najbolje vemo in znamo. Boreč se za svoje pravice, moramo moškim dopovedati, da smo jim tovarišice in prijateljice, ne pa nasprotnice. S svojim delom jih moramo podpirati, in sicer predvsem v tem, česar sami ne znorejo. Tri cilje imamo: doseči moramo enako pravico do izobrazbe, enako pravico do dela in enake politične pravice za ženski in moški svet. Ženske same naj odločajo o tem, ali naj ostane ženska doma ali naj gre v življenje, na delo.«

Na koncu je ga. Brunswickova še pripomnila: »Ženska, ki stopi v javno življenje, mora ostati res ženska in delovati z vsem svojim ženskim temperamentom.« (2)

■ **Odobritev posojil za sanacijo Mestne hranilnice.** Na seji ljubljanskega mestnega sveta dne 2. t. m. je župan dr. Adlesič sporočil, da je vlada odobrila sklep mestnega sveta za najetje 30 milijonskega posojila in dovolila izdajo obveznic za 20 milijonov dinarjev. Oba sklepa bo mestna občina v najkrajšem času izvršila.

■ **Trgovinska pogajanja s Francijo.** Najavljen je prihod francoskega trgovinskega ministra g. Bastida v Beograd zaradi ureditve nekaterih važnih gospodarskih vprašanj. Vsled devalvacije (razvrednotenja) francoskega franka bo zlasti treba urediti boljši klirinški promet. Posebno pazljivo bo treba posvetiti tudi poglabitvi medsebojnih gospodarskih odnosov, saj je v zadnjih mesecih jugoslovanski izvoz v Francijo občutno padel.

■ **Tragična smrt slovenskega zdravnika v Zagrebu.** 30. pr. m. si je v trenutni duševni zmedenosti končal mlado življenje dr. Fran Fran, sin uglednega ljubljanskega odvornika. Specializiral se je najprej za ginekologijo, nato za kirurgijo, zdaj se je pa na kliniki prof. dr. Šercerja v Zagrebu ukvarjal z zdravljenjem ušesnih, vratnih in nosnih bolezni. Šele 28 let stari zdravnik je živel v dobrih gmotnih razmerah; prav te so mu na bile v oviro pri iskanju službe, ki si je je iskreno želel. Skoraj vsi njegovi sirmasnejši kolegi so že imeli službe, on je pa kot sin premožnih staršev ni mogel dobiti. Bržkone je to tudi glavni vzrok njegovega obupnega dejanja.

■ **Nemško-jugoslovanska trgovinska komisija,** ki je bila ustanovljena s trgovinske pogodbe, se bo dne 10. t. m. že tretjič sešla. To pot se bo vršil sestanek v Dresdenu; razpravljali bodo o vseh perečih vprašanjih, ki zadevajo trgovinski promet med našo državo in Nemčijo. Nemčija je zadnje čase dokaj zavirala naš izvoz. Omejila je uvoz naše živine, perutnine in jaje, utemeljila je pa to omejitve z izredno nizkim tečajem marke pri nas. Tečaj klirinške marke se pri nas res ni bistveno spremenil, in to kljub temu, da je bila naša trgovinska bilanca zaradi velikega uvoza iz Nemčije, za nas za okoli 100 milijonov pasivna.

■ **Devalvacija (razvrednotenje) valute zlatega bloka ne bo imela slabih posledic za naše gospodarstvo.** Izjavo, ki jo je 30. pr. m. podal na seji upravnega odbora Narodne banke guverner zavoda dr. Radosavljevič, nas

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršijo vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Nacizem in komunizem

Ne maramo ekstremov!

je vzkliknil Winston Churchill
bivši angleški minister,
ko je te dni predaval v Parizu
o človeški svobodi

(b.) Pariz, oktobra
Francozi so ga povabili v Pariz, svojega starega prijatelja. Da jim bo govoril o »dediščini zahodnih demokracij«. In govoril jim je, s takim ognjem in svetlim prepričanjem jim je govoril, da se nabito polna dvorana pariške duhovne elite skoraj ni mogla oddahnuti od ploskanja.

»Današnji dan,« so bile prve Churchillove besede, ko se je predstavil veščitelje že znanemu mu poslušalstvu. »Današnji dan imamo na svetu tri vrste narodov: narode, ki jih vladajo narodni socialisti; narode, ki jih vladajo boljševiki; in narode, ki se sami vladajo.«

»Anglija in Francija sta najbolj zainteresirani pri narodih tretje vrste. Niti ene državljanske pravice ne poznamo v demokracijah, za katero ne bi bili boljši možje, kakor smo mi, dali življenja na morišču ali na bojišču.«

Churchill je nato obširno govoril o svobodnih, ki jih uživa državljani demokratskih držav, in povzel:

»Francija, Anglija in Združene države bi se čutile hudo bedne, če bi na lepem prišle pod narodnosocialistično ali komunistično oblast.«

»Kako naj bi mi, ki smo zrasli sredi svobode, prenesli, da nam zavežemo jezik in nataknejo nagobčnik? Da bi na vsakem oglu srečevali ovaduhe in vohune, preče celo na naše zasebne pogovore, in bili v oblasti tajne policije z vsemi njenimi agenti in kreaturami; da bi nas brez sodne preiskave zapirali ali internirali, ali pa zaradi doslej še neznanih hudodelstev gnali pred politično ali strankarsko sodišče? Kako naj bi prenesli, da bi z nami ravnali kakor s šolarji, ko smo vendar odrasli ljudje; da bi nas na tucate in na tisoče gnali k paradam, da bomo marširali za takšno ali drugačno geslo; da bi gledali, kako zatirajo filozofe, učitelje in pisatelje, ali jih v koncentracijskih taboriščih trpinčijo na smrt; da bi bili slednje uro prisiljeni skrivati naravno, normalno delovanje svojega razuma in dušiti utrip svojega srca?«

Da se to ne zgodi,« je končal Churchill, »morata Anglija in Francija ostati zaveznici; le tako bosta mogli odbiti vsak napad. Prav tako kakor sem rekel pred štirimi leti, rečem tudi danes: Bogu bodi hvala, da imamo francosko armado!«

Ta članek je bil pripravljen že za prejšnjo številko, a je zaradi pomankanja prostora moral izostati. Toda misli v njem so tako tehtne, Churchillove besede tako izklesane in snov, ki si jo je angleški državnik izbral za predavanje, tako elementarno-lepa — človeška svoboda! — da se nam ne zdi vezana na čas. Zato smo se ob njej ustavili tudi mi, čeprav se prav dobro zavedamo, da spada beseda »svoboda« že lep čas v politični besednjak in čeprav se naš list z dnevno politiko ne ukvarja.

X. k.

Pritlikavčeva kariera

„General“ Tom Pedenjčlovek, najmanjši človek na svetu
Najsenzacionalnejša ameriška poroka

(n) Newyork, okt.

Ko je peljal John Stratton, skromni uradnik v Bridgeportu, svojo izvoljenko pred oltar, si je najbrže v mislih slikal miren in priazen dom, kjer bo kraljevala njegova žena Betsy in mu podarila dvoje ali trije otročičev, drobce njih črvicev, ki naj bi mu popeljali življenje na stara leta. Najbrže pa ni sanjal o čudoviti usodi mladega Charlesa, prvega, ki je v njegovem zakonu zagledal luč sveta. Zakaj gotovo ni imel tako bujne domišljije, da bi prisodil svojemu otročiču dve važni odliki: da bo postal milijonar in da bo najmanjši otrok na svetu...

Ob rojstvu je tehtal Charles Sherwood Stratton 3 in pol kile kakor drugi dojenčki. Do 6 mesecev se je razvijal pravilno; potem ga je pa dohitela nesreča. Z 1 letom je tehtal mali Charles le 5 in četrt kile in ni zrasel do svojega desetega leta več ko do 60 cm. Šele pozneje se je »potegnil« in se zredil. Tedaj je tehtal 24 in pol kile in meril 85 cm. In čeprav tudi pozneje ni več rasel in ni pridobival teže, ni bilo niti sledu o kakšni telesni ali duševni bolezni.

Toda kaj je to koristilo malemu Charlesu! Njegovi starši so se ga sramovali. Njegovi bratje in sestre, vsi normalno rasli, so pri igrah odriivali tega »skaženega« brata. Pritlikavček je ostal ujetnik v hiši svojih staršev in se niti na cesto ni upal.

Barnum pride...

Kmalu je pa prišla rešitev. Phineas T. Barnum, veliki ameriški »showman«, ki si je nakupil že celo premoženje s potujočim cirkusom, je prišel slučajno v Bridgeport. Barnum je bil eden od najpodjetnejših mož svoje dobe, mojster reklame, ali po ameriško: »ballyhoo«, ki zna s širokoušno in smotno propagando navijati in privajati kar se da. Ko je zvedel o »čudežnem otroku«, je njegovemu očetu velikodušno ponudil 12 dolarjev mesečne »izposojnine« za malega Charlesa. Za Barnumovo genialnost jamči njegov zaslužek, saj je v tridesetih letih zaslužil z »generalom Tomom Thumbom«, s Pedenjčlovekom, kakor je krstil malega Charlesa, več milijonov dolarjev.

Barnum je dobro vedel, kako je treba privabiti radovedno občinstvo. Pritlikavca je oblekel v brezhilneza gospoda, s frakom in svileno srajco, posadil mu je cilindar na glavo in mu potisnil v roke palico z zlatim držajem. In res je postal »general Tom Thumb« kmalu največja senzacija Barnumovega cirkusa na Broadwayu. Milijoni radovednežev so drli v »American Museum«, da si ogledajo čudežnega otroka.

Kralji med gledalci

Ko je bilo najmanjšemu možu sveta 12 let, je privrkat zapustil Ameriko. Barnum ga je namreč popeljal v London. Naročil je zanj majhno kočijo, najel tucat lakajev in tako dosegel, da si je celo mlada kraljica Viktorija želela videti čudežnega otroka. Belgijski kralj in poznejši angleški kralj Edward VII. sta tudi hotela spoznati ne-navadnega »generala« in pol milijona Londončanov se je trlo, da bi videli kralja liliputancev. Bila je grozovita gneča, ljudje so navalili na blagajno

in morala je nastopiti policija. Časniki so natisnili cele strani o igralskih sposobnostih ameriškega pritlikavca. Barnum ga je namreč naučil neko pesmico, navadil ga je posnemati razne slavne može, n. pr. Napoleona in Shakespeara.

V istem posloplju, kjer je tedaj želel svoje velike uspehe »general Tom«, je razstavil svoja dela tudi znani slikar Haydon. Prvi teden je znašal njegov zaslužek 7 funtov, medtem ko je Barnum zaslužil 750 funtov. V obnubi je slikar izvršil samomor in zapustil listek z besedami: »Tisoči si hočejo ogledati pritlikavca, za moje slike se pa nihče ne zmeni. To je velika zmota, ki je ne bi Angliji nikoli prisodil.«

Pozneje je Charles prepotoval še vso Anglijo in Francijo. Ko se je vrnil v Ameriko, je bil že bogat. Kupil si je posestvo v svojem rojstnem kraju, se preselil tja in začel gojiti dirkalne konje. Zgraditi si je dal jahto in živel od tistih dob samo v svojo zabavo. Ta mali, bogati dvajsetletni mladenič je postal najuglednejši mešan malega Bridgeporta.

Romantična ljubezenska zgodba

V letu 1856. je Barnum nenadejano izgubil vse svoje premoženje. Tedaj je dokazal mali Charles svojo velikodušnost. Vrnil se je k Barnumu in potovala sta znova po Ameriki in Evropi vse dotlej, dokler ni Barnum na novo obogatel. Nato se je Tom vrnil spet domov.

Toda dolgo ni ostal sam. Lepega dne se je namreč zaljubil v malo, komaj 65 cm visoko Lavinio Warrenovo, dvajsetletno pritlikavko, ki je tedaj nastopala na Broadwayu. Toda Laviniji je bil bolj všeč njen partner »admiral« George Nutt. Bil je sicer večji od Toma, zato pa mlajši. Vsa Amerika je nestrno pričakovala njene odločitve. Končno je pritlikavko premagala slava novega oboževalca. Pa tudi njegova vztrajnost, njegovi velikianski brki, njegov odlični gospodski nastop in neizmerno bogastvo, so prenotili žensko v njej. Privolila je v zakon.

Poroka malega para je bila ena največjih senzacij v Newyorku. Zopet se je ponujala Barnumu prilika, da dokaže svojo podjetnost. Prekosil je samega sebe, takšno reklamo je delal. Mesece in mesece pred poroko so pisali časniki dolge stolpce o priporočilih za poroko. Celo najnovejše vesti o državljanski vojni med Unio in južnimi državami so morale izostati, da so listi dobili prostora za imena poročnih gostov.

Poroka se je vršila v zgodovinski cerkvi Grace-Eniscopal. Parček je moral stati na visokem odru, da so ljudje videli svoja ljubljena. Cerkev je bila nabito polna in mnogo ljudi je v morebitnem vzdruhu omedlelo. Ko sta se mlada zakonca peljala v hotel Metropolitan k poročnemu obedu, so morali ustaviti ves promet na Broadwayu, toliko je bilo zija.

Lincoln čestita

Dva dni pozneje jima je čestital sam predsednik Lincoln v Washingtonu. Na poročnem potovanju sta prišla tudi v London: tam jima je čestitala sama kraljica Viktorija. To je bil vrhunec Charlesove slave.

Amerika je od tistih dob nestrno pričakovala srečnega dogodka, rojstva prvega otroka. Deset mesecev po poroki je pritlikavka povila zdravega dečka. Malček je tehtal čez leto dni komaj 2 in pol kile, a je kmalu potem umrl. Morda bi bil še kdaj prekosil elavo svojih roditeljev, če bi ga ne bila smrt pobrala.

Takrat je spet začel Barnum razkazovati mlado in najmanjšo zakonsko dvojico, to pot po Avstraliji, po Evropi in na Jutrovem. Postal je v tretje milijonar.

L. 1883. je Toma zadela kap. Lavinija ga je preživela za 36 let in je umrla v revščini in bedi. Kaiti nikjer slava hitreje ne zatone kakor v Ameriki.

Pred smrtjo je samo še enkrat doživela bežen vzlet. Leta 1918. je namreč igrala v prvem filmu, v katerem so nastopali sami pritlikavci. Leta dni pozneje je umrla v mestu Marion (Ohio); tam se je za nar. dolarjev razkazovala v nekem potujočem cirkusu.

H. Wrenth

Pri obolenju

vsled prehlada, kakor pri hribu, nadalje pri trganju udov, bolečinah v bokih, pri glavni in zobobolu, jemljemo Nibol tablete Bahovec. Toda tudi pri revmi, gihtu in šišasu ublažujejo bolečine.

Proti bolečinam vzemite torej še danes Nibol tablete Bahovec. Zadrževajte v lekarnah izrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih stekleničah 20 tablet Din 20 — ali 40 tablet Din 34 — z navisom proizvajalca: Apoteka Mr. Bahovec. Ljubljana.

S. Br. 17816/35

Vsi so po krivem prerokovali...

...valutne katastrofe na Angleškem in v USA — katastrofe, ki jih ni bilo

V USA

Pred devalvacijo

Razvrednotenje je hudodelstvo!

»Angleži in Japonci so se odrekli zlatemu standardu, ker so jih razmere k temu prisilile. Če jih bodo združene države posnemale, se bo to zgodilo le zato, ker se njihov kongres (poslanska zbornica in senat, op. ur.) ne zna upreti ahtevam kmetijskega prebivalstva.«

»Če bo kongres začel onegaviti z valuto, utegne trajati deset ali dvajset let, preden se bodo naše denarstvene razmere ustalile. Zgodovina nas uči, da je hudodelstvo, devalvirati denar zato, da pride do živga krizi cen, posledici nadobrodkeje...«

(Washington Post, dne 18. aprila 1933.)

Tri leta pozneje

Blagostanje se vrača v USA

»Znamenja gospodarske obnove Združenih držav so presenetljiva: dolhki železnice so se v primeri z lanskim letom podvojili; produkcija električne sile je dosegla rekord; jekla smo pridobili toliko kakor že šest let ne; cigarete smo izdelali za rekord vseh doedanjih rekordov; vloge v

bankah naraščajo od dne do dne; industrijska podjetja dele naslne dividende; 400 milijonov dolarjev blagajniških državnih bonov (20 milijard din) je občinstvo v enem dnevu devetkrat podpisalo; in zlato se spet steka v federalne blagajne.

»Okoli 60 odstotkov narodnih dohodkov ima obliko mezd in plač. Vsega skup so plače in mezde vrgle 51 milijard dolarjev leta 1929. (ko še ni bilo krize, op. ur.) in samo 28 milijard leta 1933 (sredi krize, op. ur.). Letos bodo mezde in plače znesle nič manj ko 80 milijonov dolarjev.«

(Literary Digest, sept. 1936.)

Na Angleškem

Pred devalvacijo

...je Macdonald prerokoval denarni polom...

»Če bi funt na lepem padel in se cene ne bi prilagodile mezdam in plačam, bi Anglija zašla v isti položaj, kakor je bila Nemčija, ko je funt stal milijarde in milijarde mark. Najbolj bi bil prizadet srednji stan, t. j. stan, ki ima skromne dohodek.«

(Izjava Ramsaya Macdonalda, predsednika vlade nacionalne sloge, dne 27. avgusta 1931.)

...in Baldwin

nezaslišano katastrofo

»Predobro se zavedam, da v sedanjem času, in sploh v katerikoli dobi ni katastrofe, ki bi jo mogli primerjati s polomom našega kredita.«

Ta katastrofa ne bi zadela samo nas, temveč ves svet, saj gledajo po končani vojni v nas vsi enega izmed glavnih stebrov svetovne stabilnosti.

(Izjava Stanleya Baldwina, člana vlade nacionalne sloge, 9. septembra 1931.)

Pet let pozneje

Razvrednotenje valute je prineslo blagostanje

»Vsi vemo, da je zgodovina zadnjih petih let zgodovina neprestanega naglega boljšanja v industriji, trgovini in na delovnem trgu. To kažejo nazorno in poučno vse statistike.«

»Res da so pri tem razveseljivem razvoju igrale vloge še druge okoliščine, kakor radikalno izravnanje državnega proračuna, nova carinska politika, vrnitev medsebojnega zaupanja. Toda na sploh smemo reči, da je kljub vsem prerokbam igrala pri vrnitvi blagostanja zlo pomembno vlogo opustitev zlatega standarda.«

(Daily Telegraph, London, dne 28. septembra 1936.) (B. O.)

Rumene in zelene kroglice

ali pomlajevalna komedija pred sodiščem

Santiago de Čile, sept.

(z.) Lekarnar Boris Nikolajevič Rusanov iz Vologde, daleč v notranjosti Rusije, je bil podedoval očelovo lekarno. Kupčija mu je cvetela, zlasti se je redil njegov mošnjček s prodajo tovarniških zdravil. Tako je mlademu lekarnarju prišlo na misel, da bi sam izdeloval »specijalitete« in je zato izdelal sleherni priliko, da izve od starih ženic, ki so mu prinašale želišča v nakup, kaj o skrivnostnih močeh raznih rastlin. Toda vse to mu še ni pripomoglo do »velikega uspeha«.

STARI POGLAVAR

Nekega dne je naključje pripeljalo v kraj potujoči cirkus z Indijanci. Senzacija dneva je postal 110 let stari poglavar. Ko so ga ljudje vpraševali, kako je dosegel tako častljivo starost, je nemo v odgovor pokazal le zamaščeno mošnjo, v kateri je tičala vrečka z rumenimi in zelenimi kroglicami. Nihče razen podjetnega mladega lekarnarja se ni bog ve kaj zanimal za vsebino te vrečke. On je pa v okroglih stvarcah zaslužil pomlajevalno sredstvo in prosil Indijanca za recept. Možakar je imel dokaj smisla za kupčijo in je bil voljan svojo skrivnost izdati za 60 rubljev. Za ta denar je pa kupcu kar najvestnejše razložil recept in uporabo zdravila. Večkrat je povdaril, da dajejo rumene kroglice moč; zato jih je treba zaužiti zjutraj. Zelene pa učinkujejo pomirjevalno, torej storiš najboljše, če jih použiješ zvečer, preden ležeš k počitku. Celo zdravljenje traja kakšnih 25 dni, učink pa zaležejo čisto za več let. On sam mora seveda, sprito svoje visoke starosti, zauživati kroglice vsak dan.

Boris Rusanov je začel izdelovati novo »specijaliteto«. Krstil jo je za »Nosilko mladosti«. Odjem je presegel vsa njegova pričakovanja.

Tedaj je pa izbruhnila vojna in končala svetloče trgovanje. Mladi lekarnar je moral na bojišče. Z najpotrebnejšimi stvarmi je spravil v svoj tornister tudi zavitek indijanskih kroglic, toda pozabil je vzeti še recept.

Ves čas vojne se je hrabro boril na bojišču, prestopil po vojni v vrste belogardistov ter se l. 1923. kot brezlogaristov na Kitajskem. Nova Rusija mu je bila blizu, spomin na starega Indijanca ga je pa vabil v Južno Ameriko.

Tako je prišel v Talcahuana v notranjost čilske republike.

DRUŽBA ZA DOSEGO MLADOSTI

Tudi tam se nista cedila medni mleko. Ko že dolgo ni bil užil ničesar toplega, se je odločil, da bo prodal svoje pomlajevalne kroglice. Ločitev od tega poslednjega upanja za lastno starost mu je bila zelo težka, toda 100 dolarjev mu je utegnili zagotoviti lepo bodočnost. Za manj denarja namreč ni hotel prodati čudežnih kroglic. Lastnik neke garaže bi bil rad kupil pomlajevalno sredstvo, toda manjkalo mu je potrebnega denarja. Rusanov ni popustil in zdelo se je, da bo kupčija splavala po vodi. Ko že ni več mislil na to, je prišel mož spet k njemu, in položil dogovorjeni znesek predenj in zahteval pomlajevalne kroglice. Nenadna odločitev je Borisa sicer osupnila, vendar si je dejal, da se možu bržčas zdravje krha. Kupčije se je na vso moč razveselil, saj se mu je z denarjem odprla pot v novo življenje. Kljub velikemu veselju pa ni pozabil zadnjemu svojemu kupcu povedati kako naj uporablja čudodelno zdravilo.

Lastnik garaže Juan Portos y Negros pa ni sam zmogel velike vsote. Zadolžil se je tudi s polovično pomladitvijo in poiskal družabnika za kupčijo. Krmar, ki je pri njem stanoval, mu je dal polovico potrebnega denarja, in dobil za to tudi polovico zdravila.

Portos je odprl zavitek, zagledal v njem dve stekleni cevki, in izročil kot pravi poštnjak eno krmarju. Na lekarnarjevo navodilo je pa navdušeni možak pozabil. Krmarju ni izročil polovice rumenih in polovice zelenih kroglic, temveč — kot se je pozneje izkazalo — samo rumene, medtem ko je sam obdržal zelene.

SALOMONSKA RAZSODBA

O učinku rumenih kroglic na krmarja in zelenih na podjetnika, je razpravljalo sodišče. Oba, Portos in krmar, sta tožila Rusanova za povrnitev kupnine in povračilo škode, ker jima kroglice sploh niso prav nič pomagale, temveč škodovali. Stari krmar ni bil kos zdravilni moči krepljenih (rumenih) kroglic ter je dobil hud živčni napad. Portos pa odlejel sploh ni mogel več

delati, ker ga je neprestano moril spanec.

Sodnik je izrekel modro razsodbo. O povračilu škode ni bilo kaj reči, zakaj dokazati se ni dalo, da bi sprito upoštevanja lekarnarjevih navodil lahko nastala kakšna škoda. Ker pa Rus ni mogel dokazati dejanske pomlajevalne učinkovitosti sredstva — saj številnih prič ni mogel povabiti iz svoje domovine — je bil obsojen na povračilo kupnine.

To mu ni bilo težko, zakaj brivnica in drogerija, ki si ju je s kupnino uredil, mu medtem donášata zvrčne dolarjev. (z)

Zbesnela vrtljiva vrata

(n.) Stockholm, sept. — V eni izmed največjih stockholmskih zgradb — v poslopu švedske narodne banke — imajo velika vrtljiva vrata posebne vrste: če se jih le dotakneš, se sproži skrit elektromotor in vrata se zavrtje za pol obrata.

Ondan je pa hudomušna usoda hotela, da je odreklo iztikalo, ki vrata ustavi. Na nesrečo je takrat hotel skozi vrata neki rejen gospod. Siromak se je hočeš nočeš podil v krog, kajti vrata so se vrtela kakor zakletka. Da bi skočil na plano, še misliti ni utegnil, zakaj hitrost vrtenja je bila prevelika, posebno za njegovo trebušnost.

Tako se je vrtel cele štiri minute; takrat šele je prišel naročeni strojnik in siromaka rešil iz neprosto voljnega vrtljaka.

Zemljevid iz draguljev

(n.) Moskva, sept. — Leningradska tovarna »Ruski samozvet« izdelava za pariško razstavo leta 1937. zemljevid sovjetske Rusije, sestavljen iz samih draguljev. Zemljevid bo meril nič manj ko 20 kvadratnih metrov. Pri delu je zaposlenih 375 strokovnjakov za sestavljanje mozaika, brusačev, graverjev, draguljarjev in večjih sestavljalcev dragotin. Uporabljajo vse mogoče zlahne in polzlahne kamne, ki jih dobe v ruskih rudnikih.

Mesta bodo na tem originalnem zemljevidu zaznamovana z rubini raznih velikosti. Dalje so z rubini označena tudi mesta s težko industrijo. Oni predeli, kjer črpajo nafto, so pokriti s topazi, severno morisko pot pa sestavljajo sinji akvamarini.

Ko bo ta čudoviti zemljevid gotov, bo tehtal dve toni in bo pokrit z 2500 dragulji. Sestavljen bo iz 72 delov; zložili jih bodo pa šele v Parizu.

Ta svojevrstni zemljevid sovjetske Rusije bo pač ena izmed največjih znamenitosti pariške svetovne razstave. Spravljen bo v posebnem oddelku ruskega paviljona, seveda pod strogim nadzorom.

Oko mrtvega dekleta vrnilo slepcu vid

(n.) Rim, sept. — Slavni italijanski kirurg profesor Franceschetti je ondan presadil roženico z očesa neke umrle 19letne mladice.

Naraščanje ločitev vsepovsod

Na prvem mestu je — Nemčija

(b.) Berlin, oktobra.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« prinaša zanimivo statistiko ločitev v raznih državah. Kaže, da nosi v Evropi zastavo.

Nemčija. Po vojni je namreč število ločitev od leta do leta naraščalo in je doseglo vprav fantastično število. Medtem ko so leta 1913. našli samo 27-9 ločitev na 10.000 prebivalcev, je število poskočilo leta 1935. kar na 75-2. Vzrokov temu strahotnemu naraščanju je več, tako naravnostnih kakor gospodarskih. Videti je, da tu diktatura ne more diktirati, drugače bi ločitev v Nemčiji po Hitlerjevem prihodu na oblast rapidno padle.

Francija je bila že pred vojno med prvimi zastran ločitev: 37-7 na 10.000 prebivalcev. Leta 1932. je število poskočilo na 52-9, a je leta 1934. torej sredi krize, spet padlo na 48-3.

V Belgiji so leta 1913. našli samo 15-9 ločitev na 10.000 prebivalcev. Od leta 1933. se to število drži na 30.

Velika Britanija kaže docela drugačno sliko. Tam namreč stroga zakonodaja ločitev zelo otežkoča. Zato je na angleškem tudi naj-

denke na oko nekemu slepcu. In glej: mož je spregledal!

Profesor je izjavil, da se ta izredno kočljiva operacija posreči le tedaj, če se presaditev izvrši z ženskega očesa na možko, ali narobe, ne pa z istospolnega vidila. Kajpada morata biti operirančeva mrežnica in njegov vidni živec popolnoma zdrava.

Človek, ki živi od lajanja

(n.) Bruselj, sept. — Na veleoriginalen način si služi denar neki Bruselčan, mož, ki živi v pravem pomenu besede od lajanja. Preživlja se namreč na rovaš tistih gospodarskih psov, ki bi davek na svoje ljubljence radi spravili v žep.

Oni dan so namreč oblasti razglasile, da bo vsakdo, kdor prijavi gospodarja neobdavčenega psa, prejel za nagrado 10% utajenega davka. Tako je nekemu posnemaču živalskih glasov prišlo na um, da bi si služil kruh — kot pasji detektiv. In zdaj hodi od hiše do hiše, postoji pred vsakimi vrati in zalaja. Ako zasliši odgovor, si zapiše naslov in pogleda na policijo, ali je stranka psa prijavi. Če tega ni storila, pove davkarji njen naslov in spravi prisluzeno desetino.

Ustanovitelj tovarne »General-Motors« — restavrater

(n.) New York, septembra. — William Durant, soustanovitelj znane ameriške avtomobilske tovarne »General-Motors Company«, se je bil dal že pred več leti izplačati, a ker je kmalu zapravil ves denar z nesrečnimi spekulacijami, je odprl v nekem gosposkem kopališču blizu New Yorka moderno restavracijo. Svoje goste pozdravlja osebno. Vsi avtomobilisti, ki pridejo v to kopališče, vidijo svojo dolžnost v tem, da podprejo soustanovitelja ene izmed največjih avtomobilskih družb, in zato podjetje prav lepo uspeva.

Zaradi drevesa punt v vasi

(n.) London, sept. — Čudno demonstracijo je doživela mala angleška vas Fair Oak (Lepl hrast). Občinski svet je namreč sklenil posekati 100letni hrast, ki stoji sredi glavne ulice in občutno ovira promet. Vaščani pa cenijo in ljubijo ta hrast, ker vidijo v njem znamenje svojega kraja; zato so se zbrali v velikem številu in krenili v sprevedu proti županstvu. Zaleglo je: občinski svet je občanom ustregel in hrast bo nemočno rasel dalje.

Poročno polovanje 1936: s čolnom čez Ocean

(n.) Pariz, sept. — Ondan je v Brestu pristal čolnič, s tremi do smrti izmučenimi popotniki. To so bili: mladi zakonski par Odelmark

manj ločitev v vsej Evropi: 10-6 na 10.000 prebivalcev, pred vojno pa samo 1-6!

V Avstriji je nemogoče postaviti primerjalno statistiko, ker je danes tam ločitev dovoljena tudi za katoličane, pred vojno je bila pa v habsburški monarhiji prepovedana.

Romunija je imela pred letom 1914 največje število ločitev v vsej Evropi: 44-1 na 10.000 prebivalcev. Zato je pa to število ostalo tudi po vojni skoraj nespremenjeno. Dokaz da vojna ni glavni vzrok splošnega naraščanja ločitvenega gibanja, so nevtralne države: na švedskem je razmerje med sedanjim in predvojnimi stanjem 42-8 : 13-7,

na danskem pa 82-9 : 23-3. Prave ločitvene države so pa Letonska (91-5; predvojna števila neugotovljena, ker je bila Letonska takrat del Rusije), Japonska (113-3) in Združene države s 128-5 ločitve na 10.000 prebivalcev. Američani se ponašajo torej kakor s preminjimi drugimi rekordi tudi s svetovnim ločitvenim rekordom. Statistike o sovjetski Rusiji ni. Prav tako manjkajo podatki kajpada tudi o Jugoslaviji in drugih balkanskih državah.

Prepričajte se v ogledalu!

Poglejte prav natančno zlasti notranjo stran spodnjih zob!

To je bolj preprosto kot se vidi. Varujte se pravočasno, tudi če ste bili dozdaj obvarovani od zobnega kamna — te grde rjavkasto črne plasti na zobeh, ki tiči navadno na notranji strani spodnjih zob in opravlja svoje uničevalno delo. Čistite svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforicinoleat, že nešteto preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

in njun prijatelj Walter. Vsi trije so v Kanadi živeči Švedi.

Pred poroko sta namreč ženin in nevesta sklenila prejadrti Ocean v majhnem čolniku, pravcati orehovi lupini. Vsakdo izmed njih je moral nepretrgoma 8 ur krmariti. Večkrat jim je grozila smrtna nevarnost, vendar se jim je posrečilo z nečloveškim trudom prejadrti teh 4000 kilometrov. Na cilj so prispeli vsi sestradani, ker jim je med potjo pošla hrana.

Zdaj je prevelika športna gorečnost zakonca poštono ozdravila. Prodala sta že čoln in odpotovala s svojim prijateljem na Švedsko.

Zaradi pomanjkanja tankov so vladne čete na španskem tovarne avtomobile obdale z jeklenimi ščiti.

Novo morilsko orožje: cigarete s ciankalijem

(n.) Kairo, sept. — Že dolgo je telo smrtno sovraštvo med dvema egipčanskima trgovcema, Ibrahimom Mekuijem in Masudom Hano. Njuni prijatelji so zmerom znova netili ta preprič. Ondani bi bilo njihovo prizadevanje skoraj obrodilo uspeh — vsaj kazalo je tako.

Masud je namreč prišel k svojemu sovražniku in rekel, da bi rad naredil konec večnim preprič. V znak sprave je ponudil Mekuiju cigareto. Toda komaj jo je le-ta prižgal in potegnil, ga je obšla čudna slabost. Pograbil je cigareto in oddiral na policijo. Tam so jo kemično preiskali in ugotovili, da je bila prepojena s ciankalijem. Če bi jo bil Mekui še nekaj časa kadil, bi bilo neizogibno po njem.

Masuda so zaradi poskušene umora zaprli.

MILO SE OD MILA RAZLIKUJE

O tem se boste najbolj prepričali, ako predčasno morate nabavljati novo perilo. Za pranje vzemite zato samo Schichtovo Jelen milo, ker ste lahko uverjeni, da je izdelano iz najboljših sirovin; je štedljivo pri uporabi in varuje Vaše perilo.

Anekdote

Shawov cinizem

Veliki angleški romanopisec in dramatik, Bernard Shaw, je znan zaradi svojih satir in pikrega cinizma. Tudi v zasebnem življenju se ne more otresti cinčnih pripomb. Vsakega si privoščil, pa naj mu je tujec ali prijatelj.

Nekoč ga je prijatelj vprašal: »Kaj bi storili, če bi bili diktator vsega sveta?« »Najprej bi izdal odredbo, da povsod vse predzreže, ki dolgočasijo ljudi z neumnimi vprašanji,« je odgovoril Bernard Shaw.

Nedavno je Shaw potoval okoli sveta. Bil je na Kitajskem, Japonskem, v Indiji in Afriki. Povsod so se smejali njegovim duhovitim dovipom. Vsi so slavili v njem enega izmed največjih živečih književnikov sveta in ga nadvse spoštljivo pozdravljali.

Ko se je Shaw spet vrnil v London, so ga obkolili časnikarji in ga izpraševali to in ono. Veliki pisatelj je sicer potrpečljivo, vendar kratko odgovarjal. Neki časnikar ga je na primer vprašal:

»Kje ste — na svojem polovanju okoli sveta — videli najsestnejše ljudi?«

»Na pokopališčih,« se je odrezal Shaw.

Blaznež

(n.) Ko se je slavni nemški prirodoslovec Humboldt (1769—1859) mudil v Parizu, je prošil psihiatra Blancha, da bi v poučne svrhe rad obedoval s kakšnim norcem.

»Zakaj ne?« je vzkliknil zdravnik, »kar pridite jutri k meni.«

Naslednji dan je Humboldt res obedoval v družbi dveh gospodov. Blancha mu ju je predstavil nekam tiho in hlastno, tako da Humboldt sploh ni vedel, s kom ima opravka.

Prvi gospod v črnem suknjiču s snežno belo ovratnico, ves zapet, plešast in z bodečim pogledom, je jedel in pil in ni črnil ne bele ne črne.

Drugi, nenavadno malomarno oblečen in z zmuršenimi lasmi, je neprestano govoril, preskakoval z enega pogovora na drugega in spremljal svoje besede z živahnimi kretnjami.

Pri črni kavi se je Humboldt nagnil k domaćinu in mu šepnil na uho:

»Najlepša hvala, vaš blaznež me imenitno zabava.«

»Kaaaj?« je osupnil psihiatr. »Saj blaznež vendar ni ta, temveč oni, ki molči.«

»Ni mogoče! Kdo je pa ta gobezda-vec?«

»Ne poznate ga? Naš slavni romanopisec Balzac, ki sem ga prav tako povabil v poučne svrhe.«

Srečke drž. razredne loterije

1. razr. 33. kola

(žrebanje 13. in 14. oktobra)

dobite pri

Jugoslavenski banki d. d.

podružnica Ljubljana, Tyrševa cesta 7-9

ZRCALO naših dni

V tej rubriki lahko sedeluje vsakdo, kdor ima kaj pametnega povedati

Narobe svet

Prva povojna leta so se finančni ministri krčevito trudili, da jim denar ne uide iz rok in ne zdrsne v prepad: prav zato se je menda valutam tako zelo mudilo v pogin. To je bilo v dobi inflacije, v času ko so vse evropske državne tiskarne noč in dan s tiskanjem bankovcev kvarile papir.

Danes je narobe: danes se finančni ministri trudijo, da jim ne bi valute šinile kvišku, in zato jim na vse pretege hite jemati ceno. To se dogaja v dobi deflacije, v času ko je vse poceni, le denar drag. Gospodarski strokovnjaki mislijo, da je zato treba denarja izpodmakniti tla, pa bo boljše. Torej ravno narobe kakor prva leta po vojni.

Le kdaj je bilo narobe: takrat ali zdaj?

Pozna pošta

Ljubljancem, ki imajo smolo, da ne prebivajo sredi mesta, je zastran pošta na slabšem kakor marsikateri deželan. Medtem ko dobe stanovanjci okoli glavne pošte pismonošev obisk že kaj po osmih, koprne ljudje, stanujoči le devet minut hoda od pošte, do pol enajstih, dvanaestih, časih celo do pol enih, preden pričakajo jutranjo pošto. Zastran popoldanske pošte se pa sploh lahko obrišejo pod nosom.

Zakaj ta dvojna mera? Zato ker ljubljana narasča, število pismonošev je pa menda danes še zmerom tolikšno kakor v predvojni malomestni slovenski prestolnici.

Toda ne bodimo preobčutni in zadovoljimo se ponižno s tem, kar imamo, kajti lahko bi bilo še slabše. Na primer: če bi posamezni pismonoše imeli tolikšen rajon, da ga ne bi obhodili do šestih zvečer. Potem bi se vrnil na pošto in odložili ostanek strank na drugi dan. In drugi dan na tretji dan. In tretji dan... in tako dalje. In uboge stranke bi tako ostale na vekomaj brez pošte.

Neotesanost

Prejeli smo tale dopis:

Sedel sem v skritem kotu kavarne in pisal. Zvečer je bilo; čez dan sem delal v pisarni, potem se mi je pa zahotelo kavarne.

Takrat je prišla družba lepo oblečenih gospodov. Na kvartanje. Obilno so pogledali po kavnari in zahvali nosove, ko so me zagledali v kotu. V tem delu kavarne je bilo dvanaest miz, samo tri med njimi so bile zasedene. Toda eden izmed gospodskih gospodov se je tako glasno namrdnil naspoti natakarja, da sem ga moral slišati:

»Zakaj je ona miza zasedena? Ali je tu mar pisarna?«

Mladi gospod je prišel kvartat. Imel je prosto prav tako mizo kakor jaz, prav tako v kotu, prav tako zeleno pogrnjeno; moja je bila od njegove le v toliko slabša, da je bila na prepihu. Toda mladi gospodski gospod je hotel dokazati, da njemu ni treba zvečer delati v kavnari, temveč lahko gosposko kvartat.

Mladi gospod je dokazal še drugo. Da je kultura in civilizacija dvoje: da je vzgoja in šola eno, značaj pa drugo. Človek je lahko učen, utegne tmeti šole in celo univerzo, pa ne bo vedel, kaj je spodobnost in takt. Da, da, žalostno je, če srečaš človeka, ki je recimo napravil doktorat, pa ga niso ne doma ne v šoli zlikalile.

—o.

Filatelija

* Afganistan je tudi letos proslavil obletnico priznanja svoje neodvisnosti (8. avgusta 1919) s spominsko znamko za 50 pulor.

* Združene države so izdale spominsko znamko za 3 cente s sliko miss Anthonyjeve, borilke za ženske pravice in za odpravo suženjstva. Suzana B. Anthony (1820—1906) je že leta 1852 ustanovila v New Yorku bojno žensko društvo in je pogumno nastopila proti suženstvu.

* Estonska. Za 500letnico samostana sv. Brigite v Piriti je izšla posebna serija spominskih znamk s slikami portala piriškega samostana, pogleda na razvaline tega samostana, njegovega pročelja in samoetanskega pečatnika.

* Italijanska Somalija je dobila 10 letalskih znamk z raznimi prizori iz somalske pokrajine, njene folklore in gospodarskega udejstvovanja.

Ljubezenska tragedija Marionne Clermontove

Resnična zgodovinska povest iz 18. stol. / Priredil Z. P.

Minili so meseci, minilo je leto dni — in tedaj se je na prigrizanje svojega starega očeta Marion poročila s podprefektom Seinskega okraja, z grofom Fronvillom. Mož je bil trideset let starejši od nje. Niti leto dni nista bila poročena, ko je Marion na lepem zbolela. To, sinko moj, je bilo pred tremi dnevi. Po osem in štiridesletnem boju je Marion vdano zatisnila oči. Zdravniki so majali z glavami, vendar niso mogli ugotoviti drugega ko smrt.

Danes jutraj, Pierre, so odnesli Marion v mrtvašnico.

Mati je obmolnila. Minile so minute. Potlej je Pierre dvignil glavo; v njegovih očeh se je utrla bliskotica — in s hripavim glasom je izdaval:

»Torej se je — le s težavo je spregovoril — poročila z drugim... in mi ni ostala zvesta?«

»Dragi moj fant,« je odgovorila gospa d'Armincurova, »poročila se je vendar samo, da ustreže očetu. Ubogo dekle te je gotovo ljubila do poslednjega diha...«

Pierre se je spet zamislil. Črne in strahotne so bile njegove misli. Poznejše ure so bile prava muka zanj, zanj in za njegovo mater. Ničesar ni zaužil, ničesar ni popil. Zdelo se je, da so ga zapustile poslednje moči. Kar na lepem je vprašal:

»Kje jo bodo pokopali?«

»Na montmartrskem pokopališču.«

Mračne in svinčene so bile ure do večera. Ko se je zmrčilo, se je Pierre odpravil. Vzel je denar s seboj in odšel, ne da bi se poslovil od matere. Čuden ogenj je gorel v njegovih očeh. Neka skrivna in čudna sila mu je dala novih moči. Ukazovala mu je — in on je poslušal, ne da bi se mogel braniti.

Zivčno je stopal po živahnih ulicah in se ni ozrl ne na levo ne na desno. Predse je sprejel, pospešil je korak in stopal kakor mesečnik po začrtani poti, ki ga je vodila Bog sam si ga vedi kam. Zdelo se mu je, da je popolnoma sam, da nikogar ne sreča, da nikogar ne vidi. Stopal je v meglo in srce mu je nemirno utripalo.

Tekal je s ceste v ulico, iz ulice na cesto... Premišljal je, kam ga žene ta neodoljiva sila, vendar ni mogel rešiti zastavice. Zdalci se je znašel pred montmartrskim pokopališčem.

Vrata so bila ob tej pozni uri že zaklenjena. Ze zdavnaj se je znočilo. Nekaj časa je stal Pierre pred vhodom in razmišljal, potlej je pa krenil k grobarjevi hišici in potrkal na okno. Mož se je oglašil šele čez nekaj minut in potlej ves preplašen vprašal, kaj naj pomeni ta pozni obisk. Sprva se je upiral, da bi odprl, čeprav mu je Pierre dokazoval, da je zadeva tako nujna ko le kaj.

Sele ko je Pierre povedal kdo je in opozoril grobarja na svojo častniško uniformo, se je grobar omehčal. Čez nekaj trenutkov se je prikazal na pragu z leščerbo v roki in povabil častnika v bomo sobico.

Dva moža sta si stala naproti: stotnik blede in z negolovim pogledom, grobar — suhljat in visok mož — napeto pričakujoč dogodkov. Nekaj trenutkov je vladala grobna tišina, dokler ni Pierre s hripavim glasom povzel:

»Prošnjo imam! Jutri boste pokopali grofice Marionne Fronvillovo; zame morate odpreti njeno krsto...«

Hkratu je položil stotnik z zlatom napolnjen mošnjček na mizo.

Grobar je bil tako presenečen, da mu je odgovor zastal v grlu. Nekaj časa je mislil, da gre za neokusno šalo, ko je pa izprevidel, s kako resnim obrazom ga stotnik prosi, se je pri priči znašel.

Opozoril je stotnika na skrunitev, zatrdel mu je, da še nikoli ni prekršil svoje dolžnosti, zakaj poštenost mu je prva zapoved.

Pierre je bil ves obupan, ker ni pričakoval takšnega upora. Ko je izprevidel, da grobarja zlepa ne bo prepovobil, mu je začel na dolgo in na široko pripovedovati svojo žalostno povest. Rotil je grobarja, naj mu vendar pokaže ljubljeno Marion, ki je bil nekoč z njo zaročen. Samo žalostna usoda mu jo je iztrgala iz naročja. Zdalci, v poslednji uri bi se samo rad poslovil od nje, ki je nanjo vsa ta leta v pregnanstvu noč in dan mislil. Dejal je, da ne bo mogel več dalje živeti, če mu grobar odreče to poslednjo prošnjo.

Grobar se je še nekaj časa upiral, potlej ga je pa vendar premagala bo-

se je grobar obrnil in s pogledom povabil Pierra h krsti. Dvignila sta težak pokrov in ga položila poleg odra.

»Samo pet minut lahko ostanete sami,« je šepnil grobar. To so bile prve besede, ki sta jih moža to noč v kapelici izpregovorila. Po malem in s sklonjeno glavo je stari mož odšel.

Pierre se je obrnil in pogledal mrtvi Marion v obraz. Ali ni bil mar ta obraz še prav takšen, kakršnega je ohranil v spominu: blede, lep in pravičen? Kakor da bi spala, je pomislil Pierre. Kako ima nežno priprte veke...

Pierre se je zamislil v tiste čase pred štirimi leti, ko se je v Marseillu poslavil od Marionne, spomnil se je one sladke mesečne noči... Zdalci so mu solze zalile oči, čeprav je s silo hotel udušiti sleherno bol. Njegov pogled je postal moten.

Ali mora res vzeti slovo od tega bitja, ki ga je nad vse ljubil? Ali je mar Marionna res mrtva? Saj se vendar zdi vse tako, kakor takrat, ko je zaprla oči in mu komaj slišno šepnila:

»Ničesar ni na svetu, kar bi naju moglo ločiti.«

Nekaj časa je stal Pierre pred vhodom, potlej je pa zavil h grobarjevi hišici...

lest mladega častnika. Premišljal je in naposled izprevidel, da zadeva vendar ni kazniva, in da to tudi skrunitev ni. Bržčas ga je omamilo tudi zlato, in je zato postal še v svoji sodbi popustljivejši.

Po dolgem prerekanju je naposled vzvel leščerbo in povabil stotnika s seboj.

Odprl je stranska vrata in stopil na pokopališče. Nad njima so se podili črni oblaki in le tu pa tam so se na nočnem nebu bleketale zvezde. Kapelica je bila prav blizu. Vrata so zaškrpala — in Pierre je s praga opazoval veliko pusto dvorano in na sredi nje belo krsto na mrtvaškem odru. Leščerba je nemirno plapolala in melala pošastne sence po stenah in obokanem stropu.

Pierre se je zdrznil, ko je zaslišal kovinasto škripanje vijakov, ki jih je grobar odvijal. Stopil je bliže in opazoval moža, kako je z vsakdanjim obrazom opravljal svoje delo. Zdalci mu je prva zapoved.

Še prav natanko se je spomnil besed: »Zdi se mi celo, da bi me tvoji poljubi oživili, če bi ležala mrtva pred teboj. Tako zelo te ljubim...«

Pierre se je bil takrat močno prestrašil teh besed, ki jih je Marionna s tako čudnim glasom izgovorila. Ali se bo mar njeno prerokovanje uresničilo... Nikoli ne bo našel žene, ki bi mu utegnila Marionno nadomestiti. Kako mehek je bil njen glas, kako nežno so božale njene roke...

»Ljubim te, Marionna,« je takrat šepnil, »nad vse te ljubim...«

Nenadejano, ko da bi mu notranji glas ukazal, se je sklonil Pierre nad krsto in lahno stisnil mrzle Marionne roke... Ali je sanjal ali je bil buden ali ga je slepi medel odvil sajaste leščerbe?

Pierre se je zdelo, da je začutil v svojih rokah lahno, komaj zaznavno gibanje njenih mrzlih rok. Toda to je bržčas privid, ki muči njegovo do obupa razdraženo domišljijo. S silo se je skušal iztrgati temu lažnivemu prividu: naravnost je pogledal Marion v obraz.

Toda v tistem trenutku je moral biti prepričan, da se ne moti. Zakaj po malem je razprla Marionna ustnice, in zdelo se je, da začena ta blede obraz spet dihati. Otrplost se je sprostila, in in kakor da bi se zbujala iz mučnih morečih sanj — je Marion odprla oči...

Pierre je vzdrltel; medtem ko je v popolni zmedenosti opazoval ta čudež, je nemo odprl usta in hotel krikniti. Dolgo je zaman napenjal glasilke; naposled se mu je vendar posrečilo, da je izdaval rezek krik... Grozovila je bila v tisti minuti njegova bolečina... Ni mogel in ni mogel verjeti, da utegne biti ta privid resnica. Potlej mu je obup zadrnil grlo pobesil je glavo in roke so mu omahnile...

Grobar se je medtem počasi spreghal pred kapelico gor in dol. Premišljal je, zakaj neki ga je stotnik prosil za tako čudnaško uslugo... Očital si je, ker se je dal njegovim ročicam prošnjam omehčati.

FLIRT

Napisal Mihael Erdödy

I.

Jurij Parady je stopal z osveženimi žilici, zvižgajoč si popevčico, po poti od hotela proti zdraviliškemu parku. Užival je vonj dehtlečih smrek, veselil se je nagajivih solnčnih žarkov, ki so silili skozi vejeve — potlej je pa prisluhnul ciganskim melodijam, ki so od nekod iz daljave donele na njegova ušesa. Prav vesel je bil teh ciganskih popevk, zakaj nekaj poseben ritem ga je vzpodbujal. Tu pod drevjem, v trezni tišini poletnega predpoldneva, se je zdelo ta godba, spominjajoča na nočno popivanje, kakor pesen iz pozabljenih dni...

Naš mož je sedel na klop in si prižgal cigareto. Zasanjano je zaprl oči in se spomnil davnih dogodkov, spomnil se je davnih ljubezni, poletnih flirtov, v spominu pokopanih doživljanj iz mladih dni... Ciganska godba jih je razgibala v njegovem srcu...

Zdalci se je zdrznil. Mimo njega je stopala z zibajočim korakom mlada vitka dama, njuna pogleda sta se srečala; Parady je strmel v lepo neznanico ko začaran. Ona je začutila poželjivost pogleda in se sranežljivo obrnila vstran.

Parady je gledal za njo. Skočil je pokoncu. Srce mu je utripalo do vratu. Obšlo ga je kakor spoznanje; takšne lepe ženske ni še nikoli srečal...

Dama je izginila v zdraviliški hotel. Parady si je olajšano oddahnil. Nu, seznanil se bom že z njo, si je dejal, saj stanujeva oba v istem hotelu.

Vprašal je vratarja: »Kdo je bila ta dama?«

»Prvo nadstropje, številka 7«, je odgovoril vratar, ki je bil zanj sleherni gost toliko ko številka sobe.

Parady je poizvedoval dalje:

»Kako se piše ta dama?«

»Z materjo je prišla. Včeraj sta se pripeljali iz Budimpešte. Ime sem pa pozabil...«

»Hvala...« je dejal Jurij, pri sebi je pa zavriskal: »Torej je še dekle...«

Parady se je odločil, da bo sedel tako dolgo v hotelski veži, dokler ne bo nanese, da jo bo spoznal. Tako v kakšnem kopališču, v kakšnem zdravilišču tako reč ni tako nevarna... Ljudje niso tako strogi in tako zapeti ko sicer. Parady je bil unen dečko, znal je poiskati priliko.

Dolgo uro je čakal. Mlada dama je prišla v spremstvu svoje matere po stopnicah. Ko je zagledala Paradyja je v zadregi zardela. Obe dami sta odšli na teniško igrišče. Parady jima je diskretno sledil.

Pol ure kasneje sta oba mlada človeka že igrala tenis... Parady je bil moister za take stvari...

»Z raketom vam poženem zdaj svoje sreče!« je dejal Parady in zagnal žogo prav visoko:

»Play...«

»Ready,« je odgovorila mlada dama. Zoga je zletela čez mrežo. Parady se je nasmehnil:

»Prav vesel sem, da mi niste srca vrgli nazaj...«

In igrala sta dalje...

II.

»Elza...!«

Mlada dama se je začudeno in prestrašeno obrnila.

»Ti si, Olga?«

Prijateljci sta se objeli.

»Elza, povej mi no, kdo je bil ta mož, ki si malo prej z njim igrala tenis?«

»Neki inženir iz Budimpešte... prav čeden fant.«

»Nekam preveč ljubezniva si bila z njim...«

»Všeč mi je...«

»Meni pa ne ugaja,« le odgovorila Olga.

»Takšen mož je bil zmerom ideal mojih sanj... Zmerom sem si takšnega želela... Čudim se, da tebi ne ugaja...«

»Sama ne vem kaj mi ni všeč. Zdi se mi pa, da je že čez trideset...«

»Saj veš, zmerom sanjam o zrelejših možih. Jurij se mi zdi tako ljubezniv in vreden ljubezni...«

Prijateljica je zgnajala z glavo.

Nadaljevanje na 8. str.

Tale avtomobil je v 8 dneh prevozil 12 alpskih sedel do 1900 m višinske razlike. Kurili so ga samo z lesom, a je opravil svojo vožnjo brez pokvare.

Pri letalskem tekmovanju med Anglijo in Južno Afriko je zmagal Anglez Scott: preletel je 10.000 km v 52 urah in 58 minutah.

Citajte

Naročite

Preporočite

„Družinski
tednik“

Prepir radi srajce!

Cenejša, manj vredna mila škodujejo tkaninam, ker jih prehitro pregulijo in razcefrajo. Samo zares dobro jedrnatilo pere perilo temeljito, pri- zanesljivo in sneznobelo:

**SCHICHTOVO
MILO JELEN**

varuje perilo

**ZA NAMAKANJE
ŽENSKA HVALA**

Dihaj pravilno, če hočeš biti lepa in zdrava!

(n.) Pariz, oktobra.

Sele ko se vrnemo s počitnic v mesto, vidimo kako velika je naša potreba po dobrem in svežem zraku. Ždi se nam, da nam zaprašeni mestni zrak pritiska na pljuča, na lepem izgubimo ves tek in vso dobro voljo, ki smo jo prinesli s počitnic domov. Bolj občutljivi ljudje preživljajo ta čas hudo krizo: namesto da bi se po dolgem počitku na morju ali na kmetih počutili spočiti in zdravi, se jih prijemlje utrujenost, slaba volja in pomanjkanje teka. Ali je potem čudno če mislijo, da jim teh par tednov počitka ni nič koristilo?

Posebno občutijo to spremembo oni, ki morajo prav močno in globoko dihati, da se počutijo popolnoma dobro. Saj vemo, da globoko dihanje poživlja pravilno izločevanje žlez, in tako začutijo občutljivejši ljudje takoj različne motnje, kadar pridejo s čistega zraka v mesto.

Če hočete postati odpornejši, ohraniti blesteče zdravje in lepoto vso dolgo zimo, se učite takoj ob povratku s počitnic pravilnega dihanja.

Kako naj se pa naučimo te umetnosti? Kajti pravilno dihanje je res skoraj umetnost. Če mnogo črnila so porabili za različne nasvete, toda še

zmerom se človek le težko spozna v vseh teh navodilih.

V tem članku bi vam rada pojasnila preprosto tehniko pravilnega dihanja, tako preprosto, da se je bo gotovo vsaka od vas z veseljem oprijela, je lahko razumljiva in zelo koristna.

Postavite se pred odprto okno in se vzravnajte. Se boljše je pa za začetek, če se vlečete na tla. Zapomnite si dobro: globoko dihanje je možno šele tedaj, če porinete prepono na trebuh; tako sprostite pljuča, da se lahko neovirano razširijo.

Sele tedaj, ko se vam je to vtisnilo v kri in meso, pričnite izdihavanje: lahko in počasi dahnite zrak, ki se je nabral v vas, skozi tako našobljeno usta, kakor da bi hoteli zazvižgati. Nato počakajte trenutek s praznimi pljuči. Potem pustite, da se vam pljuča sama napolnijo, brez slehernega truda; le trebuh lahko napnite, da potisnete prepono navzdol, vzdignite na to komaj opazno prsni koš in naposled sunite ramena nazaj: tako boste pljuča docela izrabili, zrak jih bo napolnil do slednje dupline. Tako počakajte nekaj sekund, potem po izdihnite, kakor sem vam zgoraj popisala. I. C.

Jabolka za zdravje in v gospodinjstvu

Malokatera gospodinja ve, na koliko načinov moremo uporabiti osvežujoča jabolka, ki jih največkrat pojememo kar surova, kvečemu v znanem jabolčnem zavitku, ali pa v kompotu.

Jabolko ni samo okusen, temveč tudi zelo zdravilen in pedilen sad. Znano je, da so najdragocenejši snovi (vitamini) spravljene tik pod jabolčno lupino. Uživamo torej neolupljena, a dobro oprana jabolka!

Jabolčni olupki so tudi imenitno razkuževalo zob, ker jih moramo dobro zgrijeti in prežvečiti, pri tem pa njihova kislina očisti dlesne in zobe. Uživanje sadja na sploh, vpliva posebno koristno na prebavo, uživanje jabolk pa prepreči obolenja v vratu. Znano je, če kakšno uro pred spanjem redno pojemo eno jabolko, da razkužimo ustno duplino in mirneje zaspijemo.

Dame, ki bi rade shujšale, naj pojedjo pred kosilom in večerjo eno do dve jabolki.

Drobno nadrgnjena jabolka, so uspešno domače zdravilo za grizo. Uživati jih moramo večkrat na dan. Kar se tiče gospodinjstva, so naše gospodinjke gotovo že bolj vešče. Vendar bi podala še nekaj manj znanih receptov, kako bomo jabolka res s pridom porabile.

1. Krljci

Nagnita in črvena jabolka nalupljena očistimo gnolobe in pešk ter jih zremo v krljce. Te krljce posušimo v posebni pekači, ki ima na dnu tenko plast opeke. Pečkača naj bo tolikšna kakor pečnica, v katero jo vtikamo nadomestila nam bo vsako sušilno ali krušno peč, zato naj si jo omisli vsaka gospodinja. Ko so krljci suhi, jih stresemo v vrečko in jih shranimo na suhem. Večkrat jih moramo prezračiti in pogledati ali jih niso načeli molji.

2. Kis

O olupke, ki ti ostanejo od kompotov, peške in druge odpadke primerno očisti, deni jih v velik kozarec ali prsten lonec in zalij z vodo. Postavi kozarec na štedilnik, pa boš v enem tednu imela dober sadni kis, ki ga zlasti dietikom zelo priporočamo. Kdor pa hoče imeti ostrejšega, naj pridene še nekoliko vinskega kisa.

Tudi zelenih, nezrelh jabolk ne kaže zavreči. Iz njih si pripravimo tako zvani

3. Zdrize

Poberi nezrela jabolka in jih operi. Odstrani peške in neolupljena jabolka pristavi v čisti nesodi, v kateri ni bilo še nikoli nič mastnega. Prideni toliko vode, da bodo jabolka, ko se razkuhajo, precej redka; po-

polnoma razkuhana precedi skozi platneno krpo.

Tej tekočini dodaj na vsak liter 1/2 kg sladkorja in soka pol limone. Zaradi okusa lahko dodaš tudi par dišečih klinčkov ali vanilije. To naj vre 3/4 ure, nato še vroče nalij v kozarce in dobro zaveži.

Malokdo ve, kako okusna je

4. Mezga iz jabolk in kutin

Olupi 1/3 kutin in 1/3 jabolk, prevri, da se omehča, in zmelji sadje v mlino za meso. Dobljeno zmes kuhaj s sladkorjem kake 3 ure. Pri tem neprestano mešaj in pazi, da se ne prismoji. Na 1 kg zmelega sadja vzameš 3/4 kg sladkorja, če dovolj časa

Kuhinjska posoda, jedilno orodje
Franc Golob
LJUBLJANA, Wolfova ulica

kuhaš, ga zadošča tudi manj. Prideni tudi malo vanilije in sok dveh ali treh limon. Mezgo pobarvaj z žganim sladkorjem.

Ako napraviš mezgo iz samih jabolk, vzameš malo več limonovega soka.

5. Jabolčni narastek

Dobro zmešaj 3 žlice moke in 3 del smetane. Dodaj 7 jajc, nekoliko soli, nekoliko korint (vampervov). Nato zreži par jabolk na kocke, dodeni precej cimeta in sladkorja in zmešaj s prejšnjim. To snov daj v dobro omaščen model za narastek. Serviraj ga takoj, ko dovolj naraste in je pripravljen za na mizo.

6. Jabolčni liker

Tenke olupljene jabolčne lupinice 12-18 jabolk namočimo v 1/2 l vinskega spirita in pokrijemo to tekočino ter jo pustimo stati kake 4 tedne. Nato pridenemo 1/2 l mrzle vode, spet pokrijemo, naslednji dan dodamo 1/2 kg sladkorja in odcedimo vodo in spirit skozi cedilo. Nato tekočino previdno segrevamo, toda samo do vretja. Vreti še ne sme. Ko se liker shladi, ga še enkrat precedimo skozi tenko krpo in vlijemo v steklenice.

7. Jabolčna melona

Pečkačo v obliki melone dobro namastimo in jo previdno obložimo z maslenim testom, tako da nam ostane še krpa testa za pokrivanje. V testo natresemo dobro zrezana jabolka, pomešana s sladkorjem in cimetom. Nato pokrijemo čez to snov še zgornji del testa, tako da se njegovi robovi krijejo. Melona je na ta način popolnoma zaprta; dobro jo prepečemo, še vročo obrnemo na krožnik in jo hitro serviramo.

8. Jabolčni hren

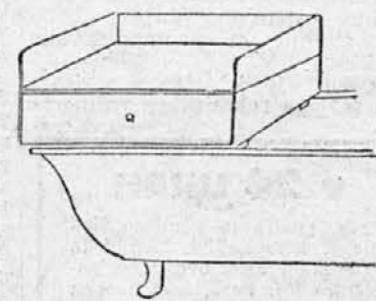
Nastrgaj korenino dobrega hrena, dodaj 2 do 3 nastrgana kisa jabolka, olupljeno in zrezano oranžo, po okusu kisa, sladkorja in nekoliko soli. Omake ima izboren vonj in je precej pikantna. Serviraj jo namesto hrena h govedini, kuhani svinjini ali telečji glavi.

Se so jabolka na trgu in na naših vrtovih, vsaka izmed vas naj se loti vsaj enega recepta; moja želja je, da bi se vam vsi prav dobro posrečili!

Saska

Priprava miza za previjanje dojenčka

V majhnem stanovanju se ob pomanjkanju prostora običajna omara za previjanje lahko uspešno nadomesti s priročno in higiensko mizico, ki jo moreš imeti tudi v še tako majhni kopalnici, ker se da postaviti na polovico kadi. Napravljena je iz trdega, ne pretežkega lesa, tako da je lahko

prenosna. Omarica sloni na robovih kadi. Stiri na dnu pritrdene letvice, liščice se notranje stene kadi, skrbje za trdno stoji. V omarici je dovolj prostora za dojenčkove plenice, kopalne rjuhice in perilo. Visok, spredaj zaokrožen rob obkroža mizico od treh strani, tako da ni nevarnosti, da bi malo, nemirno bitje moglo pasti. Vsa priprava je bilo loščena in jo zato igraje očistiš. Kot oblogo denemo na mizico točno ujemerno žimnico, prevlečeno z loščnim platnom ali pa z mehko pralno odevico.

Spreten mizar bo po navodilih opisano omarico prav lahko napravil za kopalno kad, široko približno 60 cm, bi bile razsežnosti omarice naslednje: širina omarice 85 cm, globina 70 cm, višina (brez roba) 25 cm, višina roba (oboda) 15 cm.

Višina omarice je pravšnja, tako da se mladi materi ne bo treba sklanjati. Če ima na nasprotni strani kadi na povprečnih letvicah postavljeno še malo otroško kad in v bližini z zastorom opremljeno deščico za puder, kremo, vato itd., ji bo nega dojenčka s smotnimi pripravami znatno olajšana.

Nekaj o dalijah ali georginah

Georgina je rastlina, ki se odlikuje po izredni spremenljivosti. V vseh barvah in barvnih odtenkih jo dobiš. Ime »georgina« je dobila po petrograjskem akademiku Georgiju, »dalija« se imenuje po švedskem rastlinslovcu Dahlu.

Rastlino so prinesli l. 1789. iz Mehike v Madrid, nato so jo pa isto leto prepeljali tudi na Angleško. Sprva so mislili, da so gomolji dalije užiti. Ko se je pokazalo nasprotno, je rastlina dobila pomen v vrtnarstvu. L. 1817. so vzgajali prve dvojne cvetove v Nemčiji.

Ko dalije cvetijo, okraši z njimi stanovanje! Čudoviti žametni cvetovi so resda kratkoživi, toda prinesli ti bodo za dan ali dva toplote in veselja v dom.

Svetujem Ti.

... da nove obešalnike prevlečeš z blagom ali s kvačkano prevleko, da se na ostrih robovih ne bodo trgale obleke;

... da fotografije ne lepš v album nikdar s sindetikonom, ker pušča na slikah rjave madeže, temveč s škrobom, ki si ga skuhal v vodi. Najboljše je pa, da si iz prozornega papirja napraviš ogličke, jih nalepiš v album in vanje zatikaš slike;

... da k mesu, ki ga pečeš, prideneš vselej kosček čebule. Meso dobi lepo barvo in boljši okus.

Čevlje kupuj vedno le pozno popoldne, ko je noga nekoliko nabrekla od celodnevne hoje.

(z)

Zanimivosti z vsega sveta

Stiri prasko ulice bodo imenovane po naših znamenitih možeh: po Ivanu Cankarju, Ivu Vojnoviću, Branislavu Nušiću in Vladimiru Nazoru.

V Brnu na Češkoslovaškem so ustanovili Društvo nesrečnih mož. Član lahko postane vsak ločen mož. Društvena pravila predpisujejo svojim članom v prvi vrsti boj proti zakonu o vzdrževanju ločene žene.

Razjarjena množica je v Daltonu v Georgiji (USA) linčala nekega črnca, osumljenega posilstva nad neko belko.

Gluhonemi se sporazumevajo na veliko daljavo pred aparatom za televizijo. Prve take poskuse so izvršili te dni med Berlinom in Leipzigom z odličnim uspehom.

Močnejša od smrti je bila ljubezen stare žene do vnuka. Stani Vlahovičevi iz okolice Kolašina (Crna gora) je te dni umrl edini vnuk, študent filozofije. Medtem ko so ga vaštanke devale na mrtvaški oder, je stara Stana šla na vrt in se obesila.

Strašnega naštevavanja nad nedolžnim otročkom je obdolžena vdova Suza Janoškov iz Petrovgrada (Srem). Bila je sprta s posestnikom Babinskim in je večkrat grozila, da se bo maščevala nad njim, če ne drugace, pa na njegovih vnukih. Ko se je Robinski pred nekaj dnevi vrnil s sprehoda domov, je našel v veži na tleh svoje vnučkinjo, zvijajočo se v silnih bolečinah. Zdravniška pomoč je prišla prepozno in otrok je zastrupljenju podlegel.

900 gramov teške hruske so zrasle v sadovnjaku veleposelnika Petra Krausa v Vrhu (Vojvodina). Mnogo težkih plodov so morali obrati še nezrele, ker drevesa ne bi bila mogla zdržati tolikega blagra.

Napihovanje otroških balonov je postalo najnovejši sport na ameriških peščinah. Goje ga mlade kopalke; zmagovalka je pa lista, ki dokazuje moč svojih pljuč s tem, da prva razpoči svoj balonček.

Vzel si je vid, da si pridobi svobodo. V budimpeštanskih zaporih si je pred kratkim z žico iztaknil obe očesi dninar Berger. To je storil, da bi se rešil zapora, saj oglečki zakon ne pozna zaporne kazni za slepce.

Na cigaretni zavojček je napisal svoje ime in se vrge pod vlak na progi Križevci-Koprivnica 27letni Djuro Farkaš, ker ni bil srečen v svojem mladem, komaj leto dni trajajočem zakonu.

Deklece, ki hoče postati igralka. Mala Olga Stefanović iz Skoplja ima eno samo veliko željo: postati hoče igralka. Ko je te dni po daljšem gostovanju odhajala iz Skoplja gledališka skupina »Bonzo«, tudi Olga ni vzdržala. Pobegnila je z igralci. Po dolgem iskanju so starši malo plitko brez gnezda našli v Jagodini in jo pripeljali domov. (Jagodina je oddaljena od Skoplja skoraj za dvakratno pot iz Ljubljane do Zagreba.)

Tik pred poroko je šla v smrt 24-letna Ljubica Ercegović iz vasi Branovae blizu Kotora. Poročiti bi se morala s Stankom Kogovcem, toda njena mati, fantova botra, je zvezi nasprotovala. To je Ljubica tako potrla, da je vzela samokres in se ustrelila.

13.400 zakonov so poslednje 3 mesece ločili v Nemčiji. V primeri s prejšnjim tromesečjem je bilo vendarle za 104 odstotka manj ločitev.

Prvo električno centralo s turbina-mi, ki jih goni voda iz kanalizacije, so zgradili blizu Stettina na Nemškem. Centrala ima energijo 230.000 konjskih sil.

250.000 avtomobilov ukradejo na leto v Združenih državah. Večina ukradene robe gre iz države, zlasti v Mehiko in južnoameriške države in se zelo poceni proda. Zavarovalnice izgube s krajo avtomobilov na leto 5 milijard dinarjev.

Po 20 letih so našli v višini 2960 m na ledeniku Adamello v Italijanskih Alpah trupla 16 v vojni padlih vojakov. Kaže, da so padli maja 1916.

50 kg medu pod parketi je našla neka stara žena v Lyonu. Večkrat je slišala pod podom čudno brenčanje, zato je dvignila deske in odkrila čebelo. Žuželke so bile skozi luknjice v zidu prišle pod parkete in si tam napravile panj.

Knjiga najoriginalnejših laži bo konec tega leta izšla v Newyorku. Izdal jo bo newyorkski klub lažnivcev: njegovi člani so le tisti, ki iz samih laži sestavijo več povesti, tako živih, da zbude v čitateljih dojem resničnosti.

**OBUP
ŠPANSKE
MATERE**

Na Španskem divja vojna... Mnogo žena je ostalo brez moža, še več sirot brez očeta.

Zakon na poskušnjo

Roman iz naših dni
Po francoščini priredil Ž. O.

2. nadaljevanje

»Uboga Marcela,« je vzdihnila stara dama, majaja z glavo. »Saj ne najdem več besed, da bi vam izbrala take misli iz glave. Morali bi vendar vedeti, da je zakon le preresna stvar, in ne gre, da bi si ga človek gradil na takile prenapetosti ideji zmešanega romanopisca.«

»Zakon je hudo žalostna stvar, vsaj v današnjih časih,« je grenko pripomnila deklica.

»In vendar je to za žensko edini pravi stan.«

»Zato tudi mislim tako resno na žentev; mar nimam že tri in dvajset let?«

»In ženinov se ne manjka!« je vzkliknila družabnica. »Mislim, da bi se med njimi dobili tudi možje iz boljših družin.«

Marcela je vstala in zazehala.

»Takile boljši kandidati me hudo spominjajo raznih pastetnih znamk: čim manj vredno je blago, tem bolj ga reklama poveličuje. Hvala lepa za takele žalte zarotene z donečimi imeni. Izbrala sem si rajši drugo pot, tako, ki bo bolj po mojem okusu. Če se mi ne bo obnesla in če ne bom našla bele vrane, ki jo iščem, se bom še zmerom lahko premislila.«

Stara dama je obupno zavila oči.

»Le kaj naj vam še rečem, ubogi otrok?« je vzdihnila, zares žalostna, da ne more svoje varovanke pregovoriti.

»Kaj bi mi rekli: čestitajte mi, prijateljica moja! Zakaj bi si jemali k srcu, veseliste se rajši: saj se bom poročila z ženinom, ki si ga bom sama izbrala!«

Toda njena družabnica se še ni dala potolažiti.

»A kako vendar,« je povzela čez nekaj časa, »kako vendar si mislite... kupiti moža? Po časopisih?... Z ženitnim oglašom?«

Marcela se je zasmejala. Njen mladostni, nepriljubljeni smeh je izdajal hkratu neomajno voljo, ki ne pozna omahovanja.

»O, Marija, kako ste naivni! Ali si me lahko mislite, kako nesem takle ženitni oglaš v upravo tega ali onega dnevnika in čakam na pošto ležeči odgovor?«

»Tak mislite svojo željo kar ustno razglasiti med snubci?«

Mlada milijonarka ni odgovorila. Vstala je in se z nasladi pretegnila pred tridelnim ogledalom, ki je nedolžno odbijalo njeno vitko postavo.

»Zdaj vas pa zares zapustim, dobra moja Marija. Veste, kam grem? Naravnost v »Selekcijsko agencijo«, najresnejšo ženitno posredovalnico, kar jih poznamo na Francoskem.«

Stara dama je planila pokonci.

»V ženitno posredovalnico! Saj ni mogoče Marcela! Nikar, dete moje, rotim vas, ne spuščajte se v takšno pustolovščino!«

Toda razigrano dekle se ni niti zmenilo za strahove svoje družabnice.

»Le potolažite se, ljuba moja, saj vam bom sproti poročala o vsem, kar se bo novega zgodilo, in vem, da se boste tudi vi veselili z menoj.«

Mlada milijonarka je vsej zmedenosti stari dami poslala s prsti poljub, in že je smuknila skozi vrata.

III.

»Selekcijska agencija«, kamor se je Marcela odpeljala, je imela svoje prostore v eni izmed redkih mirnih ulic v osrčju mesta.

Ta zavod je bil že več let na glasu nenadkriljive posredovalnice, saj je združil že nič koliko parov — pošteno in v mejah zakona, kajpada, zraven pa tudi (in to se vselej ne razume samo po sebi) v srečo mladoporočencev.

Nihče ni mogel prehnaliti vestnosti njenega ravnatelja in njegove poštenosti; prav zato so se ljudje tako radi zatekali k njemu, saj so imeli v njem dobrega prijatelja in izkušnega svetovalca za najusodnejši korak, ki ga človek stori v življenju. Kdor je potrkal pri njem, ni nikdar odšel razočaran.

Povojne razmere so mnogo pripomogle k naglemu razvoju te velesodobne ustanove. Po sklenitvi miru so ljudje kar drli v zakon, vsi vesel, da je konec stiske in gorja, komaj čakaje, da se vrnejo

spet v normalno življenje. Pri tem pa niso dovolj gledali na lastnosti, na vrline in napake svojih bodočih zakonskih tovarišev; glavno jim je bil zakon sam — potem bo že Bog dal, da bo kako. Kajpada je to za srečen zakon premalo, in tako je vzklikala »moda« ločitev in razporok. Potlej je nastopila druga faza, doba opreznosti in čakanja: ljudje so videli okoli sebe le preveč nesrečnih zakonov, videli so le premnogo razhajajočih se parov — in se niso več upali na slepo v ta skrivnostno-sladki, pa zraven le prevečkrat tolikanj bridki jarem, ki mu je zakon ime.

Takšne so bile okoliščine, ki so rodile »Selekcijsko agencijo«, ženitno posredovalnico čisto posebne vrste, skoraj bi rekli, neobhodno potrebno za sedanjo sebično in uživanja lačno boljšo družbo.

»Selekcijska agencija« ni poznala razočaranja.

Kdor se je obrnil do te ženitne posredovalnice, je natanko izvedel, koliko je njegovi bodoči nevesti let, kako je z zdravjem njenega želodca in kakšno zgodovino imajo njeni starši in sorodniki. Deklet pa ni mogel nihče več slepariti zastran višine svojega zaslužka, zastran svojih navad, dobrih in slabih, in zastran svojih ženskih dogodivščin.

Kdor se je torej ženil pri »Selekcijski agenciji«, je vsaj vedel, kaj bo v zakon dobil — tembolj ker je vsakega ženitvenega kandidata in vsako kandidatko preiskal nepodkupljivi zdravnik, ki ga je plačevala ta originalna ženitna posredovalnica.

Njen sloves je prišel tudi Marceli do ušes. In tako je mlada milijonarka tisto jutro nekaj hiš pred poslopjem »Selekcijske agencije« stopila iz avtomobila, da ne bi sofer vedel, kam je namenjena, in peš krenila proti modorni večnadsirotnici. Tam je pozvonila in povedala, da želi govoriti z ravnateljem samim.

Toda ravnatelj je sprejemal samo naročene stranke in le ob določenih urah, tako strogo je bil odmerjen njegov čas. Sluga je že hotel odvesti Marcelo k nekemu podrejenemu uradniku, ko je zagledal v obiskovalkinih rokah mamljiv bankovec. To je njegovo hladno vljudnost na mah ogrel; priklonil se je, prosil damo naj potrpi nekaj minut, in jadrno izginil.

Gospod Morel je bil mož kakih petdesetih let, zelo izbranega nastopa in oblečen z nevsiljivo eleganco. Kdor je z njim govoril, ni imel vtisa, da ima opravka s človekom, ki se ukvarja s tolikanj kočljivo stvarjo, kakor je poklicno posredovanje zakonov.

Marcela je čakala kakih deset minut, ko je prišel ponjo lakaj.

Gospod Morel jo je sprejel kar najljubezniveje. Njegove oči, vaje, na prvi pogled prodreti moškimi in ženskami v dušo, so takoj videle, da nimajo opravka z vsakdanjo stranko. Mlada dama je bila preveč zala in preveč izbrano in okusno oblečena, da si ne bi mogla sama poiskati moža. Ta mala in ohola glavica s prezirljivim usmevom na ustnicah je bila bolj ustvarjena za odklanjanje vsiljivih snubcev, kakor pa da bi se za njimi pehala.

Vse to je ravnatelj agencije uganil prvi mah. Zato je bil nasproti mladi in lepi neznanki še posebno ljubezniv, dobro vedeč, da ji mora vltiti zaupanje, če hoče, da bo njen obisk obrodil uspeh.

Sicer je pa tudi Marcela že koj ob vstopu čutila, da sme temu človeku zaupati.

»Hotela sem po vsaki ceni govoriti z vami, gospod ravnatelj, zakaj nagibi ki so me pripeljali k vam, so docela zasebnega značaja; tudi vas moram prositi popolne zamočljivosti.«

»Zastran tega se ne bojte madame: diskretnost je zajamčena vsakomur, kdor prestopi prag te hiše. Ko boste bolje spoznali našo agencijo in njeno osebo, boste videli, da lahko vsakomur od nas brez skrbi zaupate.«

Njegov glas je bil miren, resen in odmerjen.

»Vzlic temu bi rada prav z vami govorila,« je menila Marcela s

svojim najbolj očarljivim smehljajem.

Mislila je, da bo v posredovalnici na kratko povedala svoje zahteve in pogoje in odprla denarnico, pa bo vse urejeno. Toda že po prvih Morelovih besedah je sprevidela, da se le tedaj lahko zanese na pomoč vsemogočnega ravnatelja, če ne bo puščala v nemar njegovih nasvetov.

»Na uslugo sem vam, madame,« se je priklonil ravnatelj. »Če mi izvolite podrobno popisati svoje želje in zahteve, se bom potrudil, da vam ustrezem v vaše popolno zadovoljstvo.«

Deklici je bila glava tako polna njene ideje, da ni bila prav nič v zadregi, ko je začela ravnatelju govoriti o njej. Rada bi dobila moža, je razlagala, takega ali takega; za njegovo zunanost ne gre, da je le dovolj visoke postave in prijetnega obraza.

Toda tisto, na čemer je najbolj vztrajala, sta bili njegova vzgoja in izobrazba. Njen mož mora biti kratkočasen v družbi, izobražen, ljubezniv in prizadeven, iz dobre družine, vajen občejanja z boljšimi ljudmi in neomadeževane preteklosti.

Naposled je še strogo zarisala mejje svojega zakonskega razmerja

v 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobila srajce, ovratnike, zappestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

z njim: njen mož in ona bi sicer živela kot dobra tovariša, vedla bi se drug proti drugemu kar se da vljudno, zanimala bi se za iste stvari, imela iste prijatelje. Njen zakonski tovariš bi jo moral braniti, če bi bila sila, in ravnati v vseh pogledih z njo kakor z zelo drago mu prijateljico; toda tu bi se njuno razmerje nehalo. Kajti Marcela se je vnaprej zavarovala zoper njegovo možko podjetnost in jo je odločno odklonila — vsaj dotlej, dokler ne bi svojega moža temeljito spoznala in dokler se ne bi zanesla, da si je res izbrala pravega tovariša za vse življenje.

Vse dotlej je pa želela ostati popoln gospodar nad samo seboj, varna pred dvorjenjem in poželjenjem zaljubljenega zakonca... Pozneje — morda, kdo ve! Toda do tega »pozneje« hoče brezpogojno ostati sama svoj gospod.

Dotod je Morel mirno poslušal, le sem pa tja je nemo priklimal, češ da razume, kaj deklica hoče; vse se mu je zdelo izvedljivo. Toda pri njenih poslednjih zahtevah je nabral obrvi.

»Naj vam takoj povem, gospodična, da se mi ta pogoj zdi težko izvedljiv. Kateri pameten, pošten in ponosen mož — in takega si vendar želite — bo pristal na tak pogoj? Mogoče je le dvojje: ali bo

Kini prinašalo

SOKOLSKI DOM SISKI
telefon 33-87

Od 10. do 12. t. m.
»DVAKRAT ZAROCEN«
V gl. vlogi: Fritz Kampers in Lien Darys

Od 13. do 15. t. m.
»PETROGRAJSKE BELE NOČI«
Orlova

KINO TALIJAN KRANJ
predvaja v soboto 10. t. m. ob 20.30
uri in v nedeljo 11. t. m. ob 18. in 20.30 uri večkrat

»SAVOY HOTEL 217«
V gl. vlogi: Hans Albers, Brigita Hornel, Gusti Huber in Käthe Dorsch

ZVOČNI RADIO JESENICE
predvaja 9. t. m. ob 20. uri, 10. t. m. ob 20. uri in 11. t. m. ob 15. uri

»BOCCACCIO«
Filmska opereta razposajenosti, lepih žena in ljubezni. V gl. vlogi: Willy Fritsch, Paul Kemp in Heli Finkenzeller

Dogodek: glasbeni film »Djak prosjake«

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

KJER NAJDETE STALNO ZALOGO OD DEKLISKIH DO NAJVEČJH DAMSKIH VELIKOSTI V RAZLIČNIH MODELIH.
KONFEKCIJA PAULIN, LJUBLJANA, KONCRESNI TRG, STEV. 5.

do vas nebržen in se bo skušal odkodovati drugod: v tem primeru vas bo grizla njegova mrzlost. Ali se bo pa zaljubil v vas in bo hotel navezati intimnejše stike z vami.«

Marcela je prezirljivo našobila ustnice. Morel se je nasmehnil.

»Izvolite se, gospodična, za nekaj sekund živeti v položaj takšnega zakonskega moža. Dovolj zali ste, da bo zveza z vami laskala še tako hladnemu človeku, toda če mu ne bo namenjeno, da bi imel sam... recimo: koristi... od vaše lepote — čemu naj mu potem bo takšen zakon?«

»Vidite, gospod ravnatelj, tule bi bilo primerno omeniti denar...«

»Denar?«

»Bogata sem, zelo bogata! Zato ne zahtevam, da bi bil tudi moj mož petičen...«

Gospod Morel se je pritrdilno nasmehnil:

»To je kajpada zanj vpoštevjanja vredna odškodnina!«

»Tembolj, ker bo možu, ki si ga bom izbrala, zagotovljeno prijetno in neskrbno življenje: popotovanja, vse mogoče zabave, razkošni hoteli, luksurni avtomobili. Skratka, vse kar more olajšati in olepšati življenje.«

»Zdaj že bolj razumem vaše zahteve, gospodična.«

Marcela se je nasmehnila. Vsa srečna, da se vendar že lahko postavi s številkami, je povzela:

»Kar se osebnih potreb tega gospoda tiče, mislim, če mu bom plačala dvanajst tisoč frankov na mesec, da mu bo to nekoliko odtehtalo nevšečnost, ki jo utegne takle mlad gospod občutiti ob zavesti, da je svoji ženi samo po imenu mož.«

Morel ni odgovoril. Številke mlade dame niso šle mimo njega. Toda vzlic temu je moral še zmerom misliti na čudne zahteve in predloge svoje kientke. Sam pri sebi je tehtal, kaj govori za sprejetje teh zahtev in kaj ne, in se je skušal živeti v to, kaj bi sam dejal o taki »kupčiji«, če bi kandidiral za tak zakon.

»Morda bo moči ustreči vaši želji, gospodična,« je naposled dejal, »pod pogojem, da boste sami to hoteli.«

»Kako to mislite?«

»Da pristanete na to, da boste zatisnili oči, če vam bo mož kdaj skočil čez ojnice.«

Temna rdečica je zalila Marcelin obraz. Toda takoj se je zbrala in s trdo odločnostjo je vzkliknila:

»Ne, tega ne maram, da bi bil moj mož ženskar, in tudi ljubimkanja ne dovolim! Moj mož mi bo moral biti zvest tovariš, ki se bo ukvarjal samo z menoj in ne bo iskal zabave pri drugih ženskah.«

Morel je zmajal z glavo. Čeprav se je moral na tihem smejeti Marcelinim zahtevam, se je na zunaj delal, kakor da bi ji zamišljeno pritrdjeval:

»Da, da... razumem... seveda...«

Imel je namreč preveč življenjskihkušenj, da bi se ustrašil teh ženskih zahtev. Že od pamtliveka terjajo ženske popolno zvestobo pri svojih zakonskih možih...

Naj ga bo že ljubila ali ne, naj bo že njen pravi ali samo navidezni mož: kdor bo vzel to lepo dekle, bo natanko iz istega lesa kakor vsak drug možiki...

Glavno je, si je dejal, da ji neke poščemo spodobnega moža. Če je ženin kakor se spodobi, se zadeva prej ali slej sama uredi, da je za vse prav.

Pogledal je to mlado in ponosno glavico, ki je s tolikšno odločnostjo postavljala svoje nenaravne pogoje, in tedaj je resnemu ravnatelju razklenil ustnice prizanesljiv nasmešek. In z glasom, ki je izdajal, da ve kaj govori, ji je pritrdil:

»Mislim, da vam lahko zagotovim, da bom našel moža po vaši volji. Čez tri ali štiri dni vam bom sporočil svoja prva dognanja. Dotlej je vas pa prosil, da izpolnite tole polo; tako boste meni olajšali iskanje, sebi pa zagotovili zaročeno po svojem okusu.«

Ponudil je mladi dami tiskovino, posejano z neštetiimi predelki. Bila je pravcata vprašalna pola; Marcela jo je pogledala osuplo, malone sovražno.

»Kaj? Vse to moram izpolniti?« se je zgrozila.

»Mož, ki vam utegne ugajati, bo vendar tudi sam smel kaj vedeti o njej, ki mu jo predlagajo za ženo.«

»Že res, a vendar...«

»Ne smete pozabiti,« je prigovarjal gospod Morel, »da bo kandidat tu temže ustreči, iz čim boljših slojev si ga boste izbrali. Preden se bo obvezal za življenje, mu bo treba zadevo razložiti in odgovoriti na vsa njegova vprašanja.«

»To je res,« je priznala obiskovalka. »Toda povejte mi, kaj bo potem z zamočljivostjo, ki jo terjam od vas in ki ste mi jo obljubili?«

»Tule podatki, gospodična, so zaupnega značaja. Le nekatere splošne informacije dam prepisati, da jih pokažem morebitnim kandidatom. Nekatere točke, kakor vaše ime, naslov in vaš popis ostanejo za zmerom zaklenjeni v predalu, kamor spravimo te pole. Sicer se vam pa niti nam ni treba predstaviti; dovolj je, ako se podpisete s šifro ali pa zgolj z začetnicami svojega imena. Za naše pisarniške stroške in za varščino plačate pristojbino pri naši blagajni, tako da so naši izdatki za poizvedovanje že vnaprej kriti.«

»Naši klienti nam niso ničesar dolžni izdati,« je povzel Morel. »Le eno terjamo od njih: da so vsi osebni podatki pravi. Če na kakšno vprašanje ne marajo odgovoriti, jih nihče ne sili, da tisti predelek izpolnijo; toda zavarujemo se vnaprej zoper sleherno neresničnost, ki bi nam jo s premislekom natvezli. Tisti trenutek ko to odkrijemo, takega klienta nič več ne poznamo; njegova varščina pa seveda zapade.«

»Prav imate,« je pritrdila Marcela. Ravnateljeve besede so ji še bolj vtile zaupanje vanj. »Drugače bi se vsakdo hotel lepšega delati, kakor je.«

To reči je deklica vzela pero v roko in jela pogumno odgovarjati na mnogostevilna vprašanja.

Toda ko je prišla do točke, kjer bi morala povedati, kakšnih telesnih vrlin si želi pri svojem bodočem možu, ji je pero zastalo.

»Ali vam kaj ne gre v račun?« je vprašal Morel, ki je ves čas ni izpustil iz oči.

»Da,« je odkrito priznala. »Ne morem reči, da bi mi bil kateri možki po svoji zunanosti ljubši od drugega. Videla sem pred seboj na tleh že vse mogoče snubece, a nobeden med njimi mi ni bil všeč. Če si želim česa posebnega, bi bilo le to, da bi bil moj bodoči mož večji od mene in prikupljivega obraza. Toda za oblike tega obraza, barve oči in las mi je malo mar... da ima le naravnostne vrline in da je res pravi kavalir.«

»Skušali vam bomo ustreči,« je ponovil ravnatelj ženitne posredovalnice; slutil je, da se obeta njegovemu podjetju lep zaslužek.

In kakor da bi ji bil neki čut dal uganiti njegove misli, je Marcela odstavila pero in vzdignila glavo.

»Hotela bi vam reči še tole, gospod ravnatelj,« je rekla krotko a vendar odločno, »da mojega imetja mojemu možu ne bo prav nič mar; to bo že moj notar uredil. Razen honorarja, ki ga dobite za svoje delo, se ne zanašajte na noben denar pri mojem bodočem možu; prav tako vedite, da bom tisti mah razdrla zakon, ko mi ne bo več po godu. A ker je pošteno, da je vsakdo plačan po zaslugi, vam povem, da vam bom odštela lepo nagrado — če boste kovač moje sreče. Oblika te nagrade bo bankovec za tisoč frankov, ki ga boste dobili vsak mesec.«

»Vsak mesec!« je vzkliknil ravnatelj in vztrepetal, čeprav ga je bil njegov poklic naučil samopremagovanja.

»Da — dotlej, dokler bo trajal ta zakon in do konca mojih dni, če se ne bo razdrl.«

Ravnatelj je moral nehoti občudovati opreznost svoje kientke, da se je tako zavarovala pred njim. A ker od tega ne bo imel škode, je na tihem celo čestital mladi milijonarki k njeni spretnosti. Marcela se mu je iznenada zazdela nekaj višjega, ženska, kakršnih ne gre dvanajst na tucat; zato je prav, da ji po najboljših močeh pomaga, da bo dosegla svoj namen.

Ko sta se razstala, sta si krepko stisnila roko: oba sta bila drug z drugim zadovoljna. Ravnatelj »Selekcijske agencije« je bil navdušen nad svojo radodarno kientko, Marcela si je pa z zadoščenjem dejala, da pojde njen načrt vendarle v klasje.

»Naj živi španski romanopisec, ki mi je vdahnil tako imeniten in zabaven roman!« je vzkliknila veselo, ko je sedla v avto in je sofer pognal. »Tako, zdaj pa kar nastopite, gospodje snubci! To pot bo ženska igrala prve gosli in ženska vam bo diktirala svoje zahteve! Saj si morajo dekleta že dovolj dolgo izbirati možje med skopo odmerjenimi možiki, ki jim pridejo slučajno na pot; kaj čuda, da se morajo premnoge med njimi zadovoljiti s tistim, ki jih prvi zasnuje, iz strahu, da ne zamude lepe priložnosti...«

Kontesa Klara

Roman

Po francoskem izvirniku
Georgesa Ohnela

priređil A. R.

zavidala tice, ki so švigale ko pušice mimo nje. Zdaj pa zdaj je prislunila v gozdno tišino, oprežujoč na sleherni glas...

Gozd je molčal. Mah, ki se je razprostiral po gozdni poti, je udušil udarce konjskih kopit in drdranje voza. Od nagle vožnje se je konj tako upehal, da so mu stopile pene v gobec in se je od razgretosti kar kadilo od njega. Zda se je uboga žival spotaknila in obležala.

Klara je skočila z voza in stekla čez drn in strn. Neki notranji glas ji je veleval, da je že blizu cilja; prislunila je in res zaslišala človeške glasove.

Brž se je ozrla okoli in zagledala komaj kakšnih dvajset korakov pred seboj ob ribniku kitajsko hišico, ki so se njene porcelanaste plošče zrcalile v vodni gladini. Odondod bo lahko videla vse, ne da bi njo kdo opazil. Brž je stekla, skrivaje se za grmovje, proti lesenim stopnicam in na mostovžu obstala. Od groze in strahu je drhtela po vsem životu.

Na sredini jase je odmerjal baron razdaljo. V družbi starega Moulineta, ki je bil smrtno blede in ves zmeden, je la Brède nabijal pištole. René se je na drugi strani jase sprehajal z Oktavijem in doktorjem. Grof, samo nekaj korakov oddaljen od mostovža, je zvečil smotko, in s šibico udrihal po visoki travi.

Tedaj je Klara obup zadržnil srce. Zagledala je pred seboj to svetlo gozdno jaso, polno veselih dam in gospodov, zagledala je svečano oblečene varennske lakeje, ki so ono jutro stregli razgretim in dobre volje prekipajočim lovcom z mrzlim prigrizkom in z iskreno pijačo...

Da, tisto jutro je bila ljubosumna; toda kaj je bila tista njena ljubosumnost v primeri z bolečino, ki ji je zdaj rezala v živo!

Tedaj se je spet zavedla resničnosti: uzrla je pred seboj oba moža, ki strežeta drug drugemu po življenju. Čez nekaj minut bo eden izmed njih obležal na zeleni trati v mlaki krvi...

Zaradi pomanjkanja prostora je današnje nadaljevanje »Kontese Klare« krajshe ko ponavadi.

Na divjem zapadu

Neki farmar z divjega zapada se je prišel v Newyork žent. Res si je kmalu našel ženo, da mu je bila pogodu, in se je odpeljal z njo.

Pol leta je minilo in spet so znanzi zagledali farmarja v Newyorku. Vprašali so ga, kaj počne njegova žena. »Premislite«, odgovori možak, »premiselite, kakšno smolo sem imel: nisva bila še dva meseca poročena, ko se mi žena spotakne nad neko korenino in si zlomi nogó. Kaj sem hotel, ustreliti sem jo moral.«

V norišnici

Neki norec se sprehaja po vrtu in in vleče na vrvi copato. Tedaj sreča drugega norec.

»Glej, glej, kako lepega psa imaš!« vzklikne drugi. »Kako mu je pa ime?«

»Neron.«
»Neron — z n' na koncu?«
»Ne, ne. Neron z velikim R' kakor — Janez.«

Narobe svet

»No, stara sabilja, ali si kaj arečen z ženo?«

»Veš, to ti je težka reč. Sivati se je ušla, pa ne živa; krpati zna, pa ne krpa. Kuhati kajpak ne zna, pa vseeno kuha!«

Papiga s prepričanjem

V nekem rajnovskem časopisu — tako vsaj trde hudobni jeziki — je ondan izšel tale oglas:

»Papiga, rumenokljuna, črnooperata okoli vratu in na brblu, se mi je izgubila. Pošteni najditelj dobi 50 mark nagrade! Posebej pripomnim, da papigo politično prepričanje ni moj! Heil Hitler!«

Krivnostni Fantomaš

Detektivsko - kriminalni roman

Marcel Allain in Pierre Souvestre

»Saj si mi vendar brzojavil, naj pridem sem...« je bevsnil Juve.

»Kaj takega se mi še sanjalo ni!« je odgovoril Fandor.

Medtem ko sta se oba moža začudeno spogledavala, je zda se spet odjeknil strel. Kroglja je zažvižgala Fandorju mimo ušesa...

Instinktivno sta legla oba brž na tla.

Ta nočna dogodivščina ju je od sile presenetila — poleg vsega sta pa imela prav kosmato srečo, zakaj od sedmih krogelj ju ni nobena pogodila...

Ko je minilo tako nekaj napetih minut, so zda se zagrmeli novi strelji, Juve, ki ni hotel po nepotrebnem trošiti krogelj, je sunil Fandorja med rebra in mu prišepnil:

»Skrivaj se za ta veliki sod. Potlej pa dobro pazi na moje znamenje! Ko bova zaslišala spet kakšen strel, bova brž pomerila tja, odkoder bo kroglja prižvižgala.«

Nepopisno previdno, neslišno ko miški, sta se oba moža toliko vzravnala, da sta lahko pogledala čez sod.

Zda se Juve pridružen kriknil in pomeril v temno postavo, ki je na desno od njiju hušnila mimo.

Ne da bi se zmenil za to, da moti Juva pri merjenju, ga je prijel Fandor za roko in vprašal:

»Ali si si moža dobro ogledal?«

»Da!« je odgovoril Juve.

»Strela, ali ni bil to doktor Chalek?«

Komisar ni odgovoril, temveč je skočil pokonci, da bi zasledoval tega čudaškega zdravnika, ki se je v tako čudnih okoliščinah nenadejano pojavil v javnih skladiščih.

Toda prav tako naglo kakor se je bil odločil, si je spet premislil. Stopil je nazaj k Fandorju in prislunil; komaj se je odneval strelcev razgubil, se je oglašilo volto bobnenje v njuni neposredni bližini. Prav natančno sta slišala volto ropotanje prekipevajočih sodov, slišala sta pritajene kletvice, suho prasketanje desk, ki so se lomile pod težo moških stopinj, od daleč sta pa zaznala enakomerni ritem korakajočih čete, ki ji je nekdo z rezkim glasom poveljeval.

»Kaj naj to spet pomeni?« je brez sapa vprašal Fandor komisarja.

»Zdaj sva lahko pomirjena!« je odgovoril Juve. »Čez nekaj minut bo že vse v redu! Policija prihaja! Tiho bodi in pri miru, nikar se mi ne premakni z mesta!«

V kratkih besedah je pojasnil Juve svojemu prijatelju, da zahajajo v javna skladišča v Bercyju nešteti postopači in brezdomci, da se tukaj pod varno streho prespijo in spočijejo; prav pogosto pa se zatečejo tudi težki fantje sem, da se izognejo budnemu očesu postave... Zvečine so pa le nedolžni in ubogi dečki. Policija prav dobro ve vse to, in če se včasih vendar odloči za pregled, stori to samo zaradi tega,

CITAJTE NAS NOVI ROMAN

»ZAKON NA POSKUŠNJO!«

Humor

Čmokanje

Gospa Verižnikova je pripovedovala, kako so vdrl v njeno vilo:

»Bili smo pri večerji. Ravno smo jedli juho...«

»Aha,« pritrdi z razumevanjem neki gost, »Zato niste ničesar slišali!«

— Ali bi mi posodili 1000 Din?

— Prav rad. Takoj ko se vrnem iz Carigrada.

— Ali se mar v Carigrad odpravljate?

— Za zdaj še ne.
(Svenska Dagbladet, Stockholm.)

Naša mladina

Desetletni Ivo zadaja svoji babici hude skrbi, ker bi se najrajši venomer podil in igral na ulici. Zato mu babica redno vsak teden pošlje en ali dva časopisa o nesrečah na cesti, ki stanejo tega ali onega otroka zdravje ali celo življenje.

Nekega dne se je zgodilo, da je babica dobila od svojega nadobudnega vnuka veliko pismo. V njem je bila pola belega papirja s skrbno nalepljenim časopisnim izrezkom. In tam, kaj se je brala kratka dnevna novica z naslovom: »Stara ženica zgorela v postelji.«

Poznavalec ljudi

Pozvonilo je. Gospa Mrmolja hiti odpirat.

Zunaj stoji zauparjen mož. Prosi za kos kruha.

Gospa Mrmolja ga premeri od nog do glave:

»Zakaj pohajkujete in beračite? Saj ste vendar dovolj krepki, da bi lahko delali!«

»Hm, meni ogovorjenec. Tudi vi, milostljiva gospa, ste dovolj lepi, da bi lahko šli za filmsko igralko. Zakaj pa potem stojite v kuhinji?«

Še nikdar ni proslak dobil boljšega kosila kakor tisti dan.

Najnovejša Bobbyjeva

»Ali vaš prijatelj rad sam s seboj govori?« vpraša zdravnik grofa Bobbyja, ne ravno prebistrega potomca starošlavlne plemiške rodbine.

»Ne vem, meni Bobby. Še nikdar nisva bila namreč skup, kadar je bil sam...«

Vročina je postajala neznosna, plamenč krog pa čedalje ožji.

»Nekaj morava storiti,« je godel komisar predse.

»Že, toda kaj?« je vdano odgovoril Fandor.

Z divjim pogledom in s stisnjenimi pestmi se je oziral Juve naokoli, da bi našel primeren kraj za beg... Toda povsod jima je plamen zapiral pot...

»Nisem praznoveren,« je zamrmral Juve, »toda v poslednjem času se naju drži smola...«

»Nu, kaj nama že koristi tvoja gotovitev,« je podsmehljivo dejal Fandor.

Juve ga je zda se prekinil, rekoč:

»Misel imam, imenitno misel! Morla se bova le rešila! Tukajle noter zlez, dečko...«

Juve je pokazal Fandorju ogromen prazen sod, ki je stal poleg njiju.

Fandor je prijatelja začudeno pogledal, ne da bi se premaknil.

Juve ga je z veselim glasom vprašal:

»Ali še nisi nikoli slišal o 'smrtni vožnji', o 'Jumping the loop'...?«

Kljub resnosti položaja se je Fandor bučno zakrohotal.

Kakopak, čul je že za to 'strašno vožnjo', še celo videl jo je v nekem varietetu, pač se pa ni nikoli preveč zanimal za to.

Juve ga je priganjal:

»Fanté, na noge! Pa brž...«

Pri teh besedah je zagrabil Juve sod in ga prekopicnil.

»Tak, pomagaj mi vendar!« je zaklical Fandorju; »če se nama posreči, da spraviva ta sod do visečega sveta ob obrežju, se bo kar sam odtrkal v Seino... Poskusiti morava, da spraviva vnanji železni obroč v odtočni žlebič, pa se bo trkaljal ko po olju... Zlebič mu bo kakor tračnica železnici... Ali me razumeš?«

»Da, vsaj mislim!« je odgovoril smeje se časnika, in začel po malem razumevati Juva.

»Tak, brž!« je vzkliknil Juve; »zlezi, no, v sod...«

Fandor je storil kakor mu je Juve ukazal. Brž je smuknil še Juve v sod in ga z rokami odtrgal po kamnitem tlaku.

Fandor, misli si, da sva veverici, ki so ju zapirli v valjasto zbiti letvice; da Bog, da ne obstaneva kje sredi plamena! Kar pogumno naprejš...

Komaj dve sekundi kasneje, ko sta srečno spravila sod v tek, se je začel valiti sam v čedalje hitrejšem tempu.

Njuna pot je vodila skozi praskajoče plamene...

Zda se, ko sta bila že skoraj ob robu nagnjenega sveta, kjer ni bilo več nobene zapreke, je pregorelo dno. Plameni so švigali v notranjost in dim je dušil čudna popotnika... Sod se je pa valil s čedalje večjo hitrostjo... Fandor in Juve sta bila že po rokah in nogah opečena in dim ju je dušil...

Čez nekaj minut se je skotalil ogromen sod v Seino...

Na bregu stoječi stražniki, ki so imeli polne roke dela z gašenjem, še beguncev opazili niso.

XL

V mrtvašnici

Ko je prišel doktor Ardel, znameniti izvedenec za sodno medicino, profesor pariške univerze, do konca Saint-Louisovega mosta, je uzrl ob mrtvašnici preiskovalnega sodnika Fuselierja in komisarja Juva.

Z razprostrtimi rokami se jima je približal, ju prisrčno pozdravil in se opravičil zaradi zamude. Ko sta mu gospoda zatrjevala, da sta šele pravkar prišla in nista čakala niti minute, je doktor Ardel šaljivo dejal:

»Če res nista name čakala, naj tudi vajin klient ne čaka na nas... Dajmo, obiščimo ga! Prosim, kar vstopita!«

Odprl je vrata, ki drže na dvorišče pred upravitelstvom.

»Gospoda, kar naravnost! Prišli bomo prav tja, kamor želite...«

Prekoračili so malo dvorišče, stopili so mimo hladilnic in naposled po ozkem hodniku prišli v sećino dvorano, kjer se vsak dan zbirajo medicini in kriminalisti, da na mrtvečih študirajo.

Doktor Ardel je bil prijazen vodnik: »Gospoda, tu ni kdo ve kako vesel kraj!... Grozoten je svet tu okoli, vendar vama je popolnoma na razpolago. Gospod Fuselier, vi lahko brez skrbi preiskujete, gospod Juve, vi pa lahko vprašujete svojega 'klienta', kar se vam ljubi...«

Vse vrste oblek, nepremočljivih Hubertusov, plaščev, perila itd., si nabavite po zelo nizki ceni pri

Preskerju

Sv. Petra cesta šte. 14

FLIRT

Nadaljevanje s 4. strani.

»Stvar mi ne gre v račun... Nekam čudna situacija...«
 Elza se je zresnila:
 »Glej, Olga, šele tri in dvajset let mi je, čeprav se zdim mlajša... S šestnajstim letom so me starši omožili. Že sedem dolgih let sem zakonska žena — in nikoli nisem vedela kakšne so dekliške sanje v resnici...«
 »Tak, Elza, če bi tvoj mož izvedel...«
 »Ne bo izvedel. Tu me nihče ne pozna, vpisala sem se z dekliškim imenom. Zate itak vem, da me ne boš izdala, med gosti pa ni prav nobenega znanca... Nihče niti ne slutiti, da sem že poročena... Privoščiti mi vendar to iluzijo... Vse skupaj bo zgolj flirt... Zdi se mi, da je Jurij prav pošten fant...«
 »Nevarna zadeva...«
 »Prepušči to kar meni. Zdaj hočem užiti, kar mi je bilo nekoč prepovedano... Samo topel stisk roke... vroča poželjiva beseda... mesečna noč... sprehod po smrekovem gozdu... morda kakšen poljub... in zadovoljna bom... Vsaka ženska ima takšne spomine... samo jaz ne... Ko mi je bilo šestnajst let sem prišla iz samostana... Nikdar nisem imela ljubimca, niti mi ni nihče sadil rožic... Preveč so me stražili doma... Morala sem se poročiti s človekom, ki ga do takrat niti poznala nisem — in ga tudi ljubila nisem nikoli... In ta moj mož je še strožji ko moji starši. Nепrestano mi je za petami...«

Prihajamo zopet z modnimi novostmi za jesensko sezijo

Vele-manufaktura *Skaberné Ljubljana*

Elza so se ustnice skrivenčile; toliko da ni zajokala:
 »Samo en spomin bi rada imela... eden edini... lep in čist spomin... sen, ki se bom lahko zmerom k njemu zatekla... Sen, ki je v njem glavni junak mož, ki hrepeni po meni — in ki mu sladko in brezupno hrepenjenje vračam. Mož, ki odtehta njegov poljub na roko vse dosedanje dogodivščine... Mož, ki zanj vem, da me ljubi... in ki ga tudi sama ljubim...«
 Sklonila je glavo na prsi:
 »Veš, Olga... ljubim ga...«
 III.
 Jesenilo se je že, ko se je odpeljala Elza z materjo na postajo. Na hotelski ploščadi so že pospravljali mize, tudi cigarov ni bilo več in v parku se ni sprehajala več po negovanih peščenih potkah.
 Elza je že dan prej rekla Juriju zbogom. Poljubil ji je roko... drugega nič... in tudi sicer se ves čas njunega poznanstva ni nič drugega zgodilo.
 Elza je bila presenečena, ko je zdajci uzrla Paradija na postaji. Malo jo je pogrelo, ker ni bil sam. Dama, ki jo je prijel za pod pazduho, jo je ostro premerila. Elza je pogumno stopila naprej in dejala:
 »Dragi gospod Parady, zdaj vam lahko priznam, kdo sem...«
 Stisnila mu je posetnico v roke.
 Jurij je prebledel. Toda pri prisi se je spet zbral in se trpko nasmehnil:
 »Neizrečeno se veselim, milostljiva — gospa...«
 Z roko je pokazal na svojo damo in del:
 »Dovolite, da vas seznanim... pravkar je prišla moja žena pome...«

Radio Ljubljana

od 11.—18. oktobra 1936

NEDELJA, 11. OKTOBRA

8.00: Vesel jutranji pozdrav (plošče)
 8.30: Telovadba (15 minut za ženske, 15 minut za moške, vodi g. prof. Marjan Dobovšek) □ 9.00: Čas, poročila, spored □ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve □ 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) □ 10.00: Koncert jugoslov. glasbe (Radijski orkester) □ 11.00: Prenos odkritja spomenika Vit. kralju Aleksandru I. Zedinitelju z Jesenic. Slavnosti prisostvuje 300 naših rudarjev iz Francije □ 12.30: Plošče po željah naročnikov □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15:

POZOR GOSPODINJE!

Najceneje ste postreženi s **KURIVOM** pri trdku **RUDOLF VELEPIC**

trgovina s kurivom **LJUBLJANA VII.** Sv. Jerneja cesta 25 **TELEFON 2708** Prvi poskus stalni odjem

Plošče po željah naročnikov □ 13.40: Otroška ura: Striček Matiček govori in poje. Oddaja je prekinjena od 14. do 17. ure □ 17.00: Kmet. ura: Jesensko obdelovanje zemlje in gnojenja (g. ing. Simončič Primož) □ 17.20: Ura lahke glasbe □ 18.30: Vombegar: Ustoličenje na Gosposvetskem polju, zvočna slika □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: Bosanska muslimanka (Hamza Humo), Bgd □ 19.50: Slovenska ura: Danes okoli Gospe svete (g. Vladimir Regally) □ 20.20: Koroške narodne pesmi v orkestralni obliki in v zboru □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.20: Operetna glasba (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 12. OKTOBRA

12.00: Operetni venčki (plošče) □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15: Slavnost slovenski skladatelji (plošče) □ 14.00: Vreme, borza □ 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Ivo Pirč) □ 18.20: Messenger: Dva goloba, suita (plošče) □ 18.40: Kulturna kronika: Letošnje pridobitve v našem starinoslovju (g. dr. Rajko Ložar) □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: Zgodovinar naše nacionalne revolucije — prota Mateja Nenadović in njegov sin Ljubomir (Dušan Nikolačević — Bgd □ 19.50: Zanimivosti: Stehvanje — rej pod lipo □ 20.00: I. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta □ 20.40: Plošča □ 20.50: Iz slovenskega sveta (Radijski orkester) □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.15: Koncert plesne glasbe. Konec ob 23. uri.

TOREK, 13. OKTOBRA

11.00: Šolska ura: Postanek in uporaba lesa, rast in razvoj drevesa, uporaba v papirni in kemični industriji itd. — dialog (vodi g. Miroslav Zor) □ 12.00: Po slovenskem severu (plošče) □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: 13.15: Reproduc. koncert na wurlitskih orglah □ 14.00: Vreme, borza □ 18.00: Koncert Radijskega orkestra □ 18.40: O islamu (g. Franc Terseglav) □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: Slovenska starina kot motiv v naši mladinski književnosti (dr. Marija Ilić-Agapov) — Bgd □ 19.50: Zabavna ura: Foxi-mukiton novosti □ 20.00: Prenos iz zagrebške opere: Božidar Široka: Stanac — enodejanka »Grabansijaš«, v odmoru: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.30: Pol ure lahke glasbe (plošče). Konec ob 23. uri.

SREDA, 14. OKTOBRA

12.00: Kmečka pesem, kmečki ples (plošče) □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) □ 14.00: Vreme, borza □ 18.00: Mladinska ura: Poljarnarjev Ložek išče srečo □ 18.40: Pravno predavanje: Dedno pravo (g. Valentin Bidovec, sodnik) □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: Mesečni kulturni pregled □ 19.50: Šahovski kotiček (g. prof. Anton Bajec) □ 20.00: Gostovanje dirigenta Jensa Schröderja □ 21.30: Narodne pesmi poje kvartet »Fanteje na vasi« □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.15: Moderna plesna glasba (plošče). Konec ob 23. uri.

ČETRTEK, 15. OKTOBRA

12.00: Sinfonične pesnitve Clauda Debussyja (plošče) □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15: Operni zbori (plošče)

Najbolj se boste očuvali prehlada

Če si nabavite

TIVAR

NEPREMOČLJIVI HUBERTUS

TIVAR OBLEKE

STRIC TIVAR SPECIJALIST

Rp. Tivar Hubertus Din 320.-

Stric Tivar

14.00: Vreme, borza □ 18.00: Samospeli gđc. Gnuš Mire □ 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: predavanje Sokola kralji. Jugoslavije (Bgd) □ 19.50: Zanimivosti □ 20.00: Narodne pesmi ob spremljevanju Kmečkega tria, poje g. Jože Gostič □ 21.15: Plesne skladbe za dva klavirja (gđcni Hrašovec Silva in Šaplja Božena) □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.15: Koncert kvarteta pihal. Konec ob 23. uri.

PETEK, 16. OKTOBRA

11.00: Šolska ura: V Sofijo in na Vitošo planino (g. Marjan Tratar) □ 12.00: Slovenska narodna in umetna pesem (plošče) □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15: Pevske jazz skupine (plošče) □ 14.00: Vreme, borza □ 18.00: Mati vzgojiteljica gđc. Felicita Labernik □ 18.20: Pilar Arcos poje (plošče) □ 18.40: Spomini na Španijo (g. prof. Etbin Boje) □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac.

ura: Sodelovanje srbske in bolgarske cerkve v zgodovini (dr. Pavle Jevtič) — Bgd □ 19.50: Za dobro voljo: Zdravniškova zmaga (prizorček) □ 20.00: Prenos simfoničnega koncerta iz Varšave (Dirigent: Lovro Matašić □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 17. OKTOBRA

12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples □ 12.45: Vreme, poročila □ 13.00: Čas, spored, obvestila □ 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples □ 14.00: Vreme □ 18.00: Za delopust (igra Radijskega orkestra) □ 18.40: Pogovori s poslušalci □ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila □ 19.30: Nac. ura: Razvoj slovenskega revijalnega tiska (Božidar Borko) — Ljubljana □ 19.50: Pregled sporeda □ 20.00: Zunanje politični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar □ 20.20: Brucovski večer □ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored □ 22.15: Zabavna glasba (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Radio modeli letošnje sezije so senzacija tako v kvaliteti, kakor v ceni in ugodnih pogojih

ORION

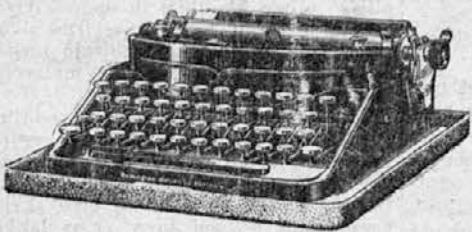
so aparati za Vas!

Obrnite se na trdko

Ljubljana
Dalmatinova ul. 13

Tel. 33-63

Remington

15 novih modelov vodi zopet na trgu pisalnih strojev

Prodajamo tudi na dolgoročno odplačilo po nepovišanih cenah

Remington

model „Junior“ je mali v kovčegu, lepo opremljen — družinski — potniški in pisarniški stroj. Nizka cena dovoli vsakomur, da si ta pisalni stroj takoj nabavi. Zahtevajte ponudbo, prospekte in neobvezno predavanje od:

Gen. zast. Remington tvornice tt. **MATADOR**, Zagreb, Ilica 5
 Zastopnik za Ljubljano in okolice: Ivo Klarič, Ljubljana, Kolodvorska 28/II.
 Razstava in prodaja strojev: Tehnik, J. Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20
 Tel. 34-19

MALI OGLASI

Mali oglasi socialnega značaja računamo po 25 par. za besedo, trgovski in podobne pa po 50 par. za besedo. Preklic in trgovsko-obrtniški oglasi, ki nimajo prodajnega značaja, stanejo po 1 Din za besedo. — Za vsak mali oglas je treba še posebej plačati davek v znesku 1'50 Din. Kdor želi odgovor, dostavo po pošti ali če ima oglas šifro, mora doplačati še 3 Din. — Mali oglasi se plačajo vedno vnaprej, in sicer po pošti nakaznici, po poštini položnici na ček, račun »Družinski tednik« uprava, Ljubljana 15.393, ali pa v znak obremen z naročilom.

Informacije

Vsaka beseda 1 Din. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

ISČE SE STREZNICA, ki zna lepo, prati perilo in nogavice ter fino krpiti. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Natančna«.

POSLOJLO BREZ POROKOV dajemo držav. in samoupravni uradnikom ter upokojencem. Pišite na upravo pod »Amortizacijske«.

INTIMNI ZENSKI KOLEDAR, velikost notesa, 180 strani, mora imeti vsaka dozorila žena, da se pouči, kako se lahko brez fizične ali moralne škode na versko in medicinsko neoporečen način trajno izogiba spočetju. Po povzetju Din 20'-. Zaloga v Ljubljani: Kati Voda, Medvedova 8; dobi se tudi v Učt. knjigarni in v trafikah nasproti »Rloz, Slamiča in v trafikah na Tyrševi c. 53.

Službe

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

MIZARSKI POMOČNIK in šofer z izpitom, zmožen vseh stavnih del in poltitar, star 28 let, išče službo. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod: »Nekadilce«.

16 LET STAR FANT, z dvema z uspehom dovršenima gimnazijama, bi se rad izučil za ključavničarja. Korošec Ladko, Dolenja vas štev. 45, p. Zagorje ob Savi.

Dopisovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

V SVRHO NEDELJSKIH IZLETOV želi resnega znanja inteligentnega, simpatičnega gospod. z istotako gospodično, najraje iz Kranja ali okolice. Dopise pod: »Izletje«.

TRGOVSKI POMOČNIK želi spoznati pošteno in značilno dekle v starosti do 28 let. Le resne dopise na upravo pod: »Hrepenenje po tili sreči«.

STAREJSI LOČENEC, zdrav in soliden, z lastno tridružinsko hišo, išče pošteno tovarišico, če mogoče z majhnim kapitalom in koncesijo za trgovino. Upokojenka ni izključena. Dopise pod: »Pacifist Maribor«.

33 LETNI POSESTNIŠKI SIN, hiša podoficer, lep, zdrav, abstinent, s srčno izobrazbo (izven vsakdanjosti) delaven in varčen, želi znanja z zrelejšo inteligentno in preprosto gospodično, z nekaj premoženja, katera bi imela veselje do kmetijstva v svrhu živitve, oziroma prevzeta (nakup) lepe domačije. Znanje nemščine zaželjeno. Ponudbe na upravo pod: »V delu je rešitev«.

UČITELJICA 26 LET, čedne zunanosti dobra gospodinja, želi postati dobra žena in mamičica. Dopisovati želi le s plemenitim inteligentcem od 28 do 35 let. v državni službi, ki naj odgovori na upravo neanonimno pod: »Le, če bo možna tem potom sreča«.

SIMPATIČNA DAMA, v življenju nesrečna, želi znanja z dobro situiranim gospodom, ki bi ji bil pripravljen pomagati. Samo resne ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Samostojna«.

MLAD SIMPATIČEN GOSPOD si želi znanja z ravno tako simpatično gospodično iz boljšega družine, staro 20 do 25 let. Pogoj dobra vzgoja, plemenit značaj in inteligentna. Po nudi na »Družinski tednik« pod šifro »Simpatično deklet«.

Stanovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

SOBO ALI SOBOICO iščem za stalno v bližini glavne kolodvoza po možnosti s centralno kurjavo in strogo separiranim vhodom. Dopise na oglašni odelček »Družinskega tednika« pod »Oznaka cece«.

Kozmetika

Vsaka beseda 25 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ preroči samo »čudno sredstvo Voda iz kopriv«. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate, 1 steklenica z navodilom stane Din 30'-. — Po pošti razpošljiva parfumerija Nobilitor Zagreb. Ilica 84.

LEPE DEKLIŠKE PRSI dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem »Eau de Labore«. 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40'-. — Po pošti razpošljiva parfumerija Nobilitor Zagreb. Ilica 84.

BARVANJE LAS ni več potrbna pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjav, temno-rjav, svetlo-rjav in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zanesljiva. 1 garnitura z navodilom stane Din 30'-. — Po pošti razpošljiva parfumerija Nobilitor Zagreb. Ilica 84.

ESENCA IZ KOPRIV je že davno preizkušeno najboljšje in najzanesljivejšje sredstvo proti prhljajem in izpadanju las. Slabi in zamegnjeni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost in lesk. Steklenica z navodilom Din 30'-. — Naroča se pri: Nobilitor parfumeriji, Zagreb Ilica 84.

Prodajam

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 1'50 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

POHISTVO. Več šperanah sob na zalogi. orehova korešina, od 3.400 Din naprej pri Lancos D. Wolfova 15.

GOSPODINJE — pozor!

Skoraj nove šivalne stroje »Singer«, »Pfaff«, »Gritzner«, in druge za polovično nakupno ceno dobite edino pri »PROMET« (nasproti Križanski cerkve)